

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 187. szám
1940. augusztus 21., szerda

Felolvasó-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1-1938.

Kedd délelőtt átutazott Aradon és délután megérkezett Budapestre Hóry András meghatalmazott miniszter

Turnu-Severintől Temesvárig és Aradtól Budapestig a magyar bizottság vezetője gyorsvonathoz csatolt szalonkocsiban utazott, amely különvonatként irányítottak Temesvárról Aradra

Craiovaban tovább folynak a román-bolgár tárgyalások

Turnu-Severin. (Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójának telefonjelentése). A Turnu-Severinben folyó román-magyar tárgyalásokon résztvevő bizottság, hétfő esti határozatának megelégedően a tárgyalásokat felfüggesztették, hogy a tanácskozó bizottságok vezetői, Hóry András és Pop Valér meghatalmazott miniszterek Budapestre, illetve Bucurestiben tájékoztathassák kormányukat az ügyek állásáról. Az eredeti tervtől eltérően Hóry András meghatalmazott miniszter nem gépkocsin tette meg az utat a magyar fővárosig, hanem a számára a menetrendszerű gyorsvonathoz külön kocsit kapcsolattak és így vonaton tette meg az utat Temesvárról és Aradon keresztül. A magyar tárgyalóbi-

Két szalonkocsi utnak indul

A turnu-severini magyar tárgyalóbizottság vezetője tegnap reggel a 193. számú Bucuresti-Temesvár közötti gyorsvonattal átutazott Temesváron. A gyorsvonatnak menetrendszerűen reggel 7 óra 15 perckor kellett volna a Bănsăg fővárosába érkeznie, azonban késétt és csak 8 óra 17 perckor futott be a temesvári állomásra. A gyorsvonathoz két külön vagon csatoltak. Az egyik háliókocsi volt, melyben Hóry András meghatalmazott miniszter, titkos tanácsos tartózkodott, a másik, biztonsági vagonban magasrangú állambiztonsági tisztviselők ültek. A miniszter vagonját és a biztonsági kocsit lekapcsolták a gyorsvonatról és külön mozdony szállította át a kocsikat Aradra. A miniszter rövid temesvári tartózkodása ideje alatt nem hagyta el kocsiját, valószínűleg a turnu-severini tárgyalás és az utazás fáradalmait pihente ki. A különvonat nyolc óra harminc perckor indult Arad felé.

Kedd reggel érkezett meg Temesvár felől a két kocsi álló különvonat az aradi pályaudvarra. Hóry András meghatalmazott miniszter és szűkebb kísérete távozott az országból, hogy Budapestben megbeszéléseket folytasson kormányával. A magyar megbízott különkocsijának fogadásához Radulescu alezredes, csendőrpáncsnok és Reou Ilie dr. belügyi vezérfelügyelő jelentek meg a pályaudvaron és intézkedtek a különvonat utjának zavartalan folytatása érdekében. A különvonatot hozzákapták a délelőtti 10 órakor indult menetrendszerű nemzetközi gyorsvonathoz. Hóry András az aradi pályaudvaron vett búcsút attól a magasrangú katonatisztől, aki Turnu-Severintől Aradig kísérte.

Hóry András dr. és a kíséretében utazó Ujzászi István vezérkar ezredes különben közép-európai időszámítás szerint kedd délután 15 óra 20 perckor érkeztek meg a menetrendszerű bucuresti-i gyorsvonattal Budapestre.

A magyar bizottság Turnu-Severinben maradt tagjai kedd délelőtt a feldiszített Zsófia-gözs fedélzetén ünnepelték meg Szent István

napját. A hajó ebédlőjében közösen hallgatták végig a rádió által közvetített budapesti ünnepeket.

A délelőtti folyamán a román hatóságok képviselőiben Dragalina Corneli tábornok, hadosztályparancsnok, Iotianu ezredes megyei prefektus, Ivanovicu a magyar kiküldöttek mellé rendelt román delegátus Balmarescu a külügyminisztérium protokollőnöke és Neta Virgil Turnu-Severin főgármestere keresték fel a magyar kiküldötteket és kifejtették jókívánságaikat a magyar nemzeti ünnep alkalmából. Megjelentek a hajón továbbá a turnu-severini magyar kolónia tagjai és több külföldi újságíró.

Délután a magyar megbízottak Herkulesfürdőre látogattak el, a román hatóságok meghívására.

A román delegátusok egyébként a Regele Carol II. gözösrre költöztek át. Ez a hajó a Zsófia-gözs közvetlen közelében horgonyoz.

Rövidesen létrejön a román-bulgár megállapodás

Craiova. Hivatalosan jelentik: Tegnap 12 órakor történt meg az első találkozás a román és bolgár tár-

Hogyan látják Bucurestiben a népcseré gyakorlati keresztülvitelet?

A Rador hivatalos távirati iroda ismerteti a Románia című hivatalos lap mai cikkét: A Craiovaban folyó román-bulgár tárgyalásokkal kapcsolatban azt írja a lap, hogy a Cadrilater-kérdés végre végleges megoldást nyer és ez az újonnan leszögezett határ ha nem jelenti az első pillanattól kezdve a teljes barátság légkörében létrejött határt — miután a bolgárok nem adták teljes mértékben tanácsját barátságuknak — mindesetre tisztességes összeköttetés alapja lesz és ha nem is teljes mértékben, de a polgári népek között fogja képezni a két nemzet között. Minden körülmények között azonban meg kell valósulnia a népcserének, úgy hogy román területen semmilyen vidéken és semmilyen formában nem lesznek bolgárok, viszont a Cadrilaterben levő románokon kívül a Macedóniában és az Okiráltságából odavándorolt románok is visszatérnek Romániába a bolgárok által felszabadult helyekre.

Ami a turnu-severini tárgyalásokat illeti a románok és magyarok között — írja továbbiban a Románia —

gyalóbizottság tagjai között, amelynek során köicsőnösen bemutatatták igazoló irataikat és megismerkedtek egymással. A román delegáció vezetője, Creteanu meghatalmazott miniszter beszédet mondott, melyre Svetoslav Pomenoff bolgár meghatalmazott felelt. A két bizottság délután 5 órakor újból összeült, fél óra múlva azonban Creteanu és Pomenoff elnökök külön visszavonultak és este 9 óráig együtt dolgoztak. A bizottságok kedd reggel újból megkezdték tevékenységüket.

Szófia. (Rador). A Német Távirati Iroda jelent: A kedd reggeli lapok részletesen ismertetik a craioval román-bolgár tárgyalásokat. Hangsúlyozzák a szíves fogadtatást, amelyben a bolgár kiküldötteket résziesítették, valamint az első napi két ülés barátságos és megértő jellegét. Ezt különben a két küldöttség maga is hangsúlyozta. Így Pomenoff, a bolgár küldöttség vezetője kijelentette, hogy a bolgárok tartós barátság kijelentése céljából érkeztek Craiovába. Az „Utro” című lap azt írja, hogy román politika körök szerint a tárgyalások kedvező eredménnyel zárulnak.

A Német Távirati Iroda jelent Bucurestiből: Románia és Bulgária között hétfőn kezdődtek meg a tárgyalások Craiovaban. Az első ülés előtt két órán át tárgyaltak egymással a két ország megbízottai. Jólétesült körök barátságosnak mondják a megbeszélések szellemét. A tárgyalásokon már részletkérdéseket is megvitatnak. A tanácskozásokat kedd délelőtti folytatták. Hivatalos jelentést csak a megbeszélések befejeztével tesznek közzé.

A román hatóságok intézkedéseket fogantatottanak Déldobrudza közeli átadásának következtében. A katonai és polgári hivatalok nagy részét már Dobrudza északi részébe vonták vissza. Déldobrudzsában csak a csendőrség és a határőrség kötelek maradtak a rend fenntartására.

A Német Távirati Iroda jelent Craiovából: A hétfőn megkezdett bolgár-román tárgyalásokat keddén folytatták. Délelőtt a két bizottság vezetője hosszabb megbeszélésre ült össze. A tárgyalásokat délután is folytatták. Hír szerint számolni lehet az azal, hogy ma, vagy holnap már elkészülnek az írásban megszövegezett szerződések, amelyek Déldobrudza átadásáról és a népcseréről szólnak. Ezenkívül még számos technikai kérdést kell megoldani, amelyeknek végleges elintézése esetleg egy hétre is belátellik.

csak olyan formában történhetnek a megoldások, amint azt a román külügyminiszter nyíltan kijelentette és ahogy azt a román kormány a budapesti kormánytól is tudomására adta: egy pedig a népcseré módszere. Természeteszerű dolog, hogy ez a népcseré nem vihető keresztül, — tekintetbe véve a Romániában lakó 1 millió 350 ezer magyar és a Magyarországon levő 50-60 ezer román számbeli viszonyát — határmódosítás nélkül. Ennek a népcserének alapján — amit mi kívánunk is — minden magyarnak el kell távoznia abba az északnyugati részbe, ahonnan viszont valamennyi románnak be kell kerülnie Romániába. Ez az északnyugati rész lesz az életér azoknak a magyaroknak számára, akik földjükhöz és egzisztenciájukhoz ragaszkodnak, viszont a román kormány nem járul hozzá, hogy akár egyetlen román is kívül maradjon az ország nyugati határain. Reméljük és kívánjuk — fejezt be a hivatalos lap a cikkét, — hogy ezek a megindult tárgyalások jó eredménnyel fognak végződni. (Rador).

Indokinán való átvonulási jogot követel Japán

Vichyből jelentik: Indokina kormányzója közölte Lavallal, hogy a tokiói kormány követelést állított fel Indokinával szemben, még pedig azt, hogy adjon átvonulási jogot területén a japán csapatoknak és engedje meg az indokinai vasutak, valamint a katonai támaszpontok használatát. A francia kormányzó nem teljesítette a japán kormány kívánságát és most a japán kormány elhatározta, hogy követelését a Vichy-kormánytól közvetlenül ismétli meg.

Róma. (Sanghai.) A japán csapatok megkezdték a nyugati nemzetközi koncessziós terület birtokbavételét. Az angol csapatok hín szerint szerda délután távoznak el Közép-Északjapánból, hogy helyükbe a japán önkéntesek bevonuljanak és átvegyék a közigazgatás irányítását.

Anémet légihaderő kedvező légköri viszonyokra vár, hogy megindítsa a döntő nagy támadást

Oriás-lépésekkel halad az összeomlás felé a brit világbirodalom. Az általános légitámadás Anglia totális legyőzését eredményezi

Nagy olasz győzelem Északkelet-Afrikában

Berlin. A Hamburger Fremdenblatt megállapítja, hogy Churchill legutóbbi beszédének elhangzása óta Anglia óriási lépésekkel halad a teljes összeomlás felé. A német légitoffenzívát illetően várja a kedvező légköri viszonyokat és akkor a német légihaderő teljesen urrá lesz az angol légitér felett, ami Nagybritannia totális legyőzéséhez vezet. Churchill legutóbbi beszéde óta Anglia nem annyira hatalmas, mint presztízsheliségre van annyira elszigetelve, hogy világbirodalmának összeomlása elkerülhetetlen. Így: 1. Délkelet Európában Szófia, Bucuresti és Budapest között a függő kérdések megoldására megindultak a tanácskozások, tehát itt az angol intrika tehetetlen. 2. Angol-Szomáliában elvesztette minden talaját és itt megtört gyarmati hatalma. 3. Ki kellett üríteni az angol csapatoknak Kínát. 4. Ausztrália felvette a diplomáciai érintkezést Japánnal. 5. Írország egyre erőteljesebben követeli a két ir állam egyesítését.

Vizen és levegőben élénk tevékenységet jelent a német hadvezetőség

Berlin. (Rador.) Kiseb német repülőosztagok hétfő délután támadásokat intéztek stratégiai szempontból fontos ellenséges célpontok ellen. A támadások Középpanglában és Délangliában folytak és ezek során sikeresen bombáztak a német repülőgépek több repülőteret. Egy nagy petróleumraktár kigyulladt és vasútvonalak bombázása következtében két fontos összeköttetési vonal megszakadt. Ugyancsak kigyulladt Stanowban egy szénraktár is, amelynek lángjai messzire ellátszanak.

Berlin. A vezéri főhadiszállás jelenti: Egy tengeralattjárók elsüllyesztette az Everford nevű 4578 tonnás hajót és egy másik 6680 tonnás kereskedelmi gőzöst súlyosan megrongált. Kohaus sorhajóhadnagy tengeralattjáróval is komoly eredményeket ért el. 41.000 tonna hajótér elpusztításával. Régebben ez a tengeralattjáróparancsnok 32.300 tonna hajótér süllyesztett el. Légierőnk egész napon át bombáztak légi bűrpözeleket, repülőtereket, vasúti csomópontokat és több helyütt megsemmisítették a vasúti közlekedést. Táborokat és katonai menetoszlopokat, valamint csapatösszevonásokat bombáztunk Norfolk, Essex és Sussex grófságokban, több helyütt nagy olaj és benzínraktárakat gyújtottunk fel, dél- és keletangliai városokat bombáztunk eredménnyel. Ellenséges repülőgépek az elmúlt éjjel több bombát dobtak nem katonai célpontokra Nyugatnémetországban. Több lakóházat felgyújtottak és néhány polgári személyt áldozatul esett a bombázásoknak, vagy megsebesültek. A biztonsági és légvédelmi szolgálat megijáztatására kényszerítette ezeket az angol gépeket. Vadászrepülőnk 5 angol gépet lelőttek. 2 német gép hiánvzik.

Berlin. A hétfői nap folyamán a német gépek főfeladatát a megfigyelést kapták és ezért olyan magasan repültek a felhők felett, hogy nem is találkozhattak az angol légi erők egységeivel és innen magyarázható, hogy nincsenek számottevő veszteségei az ellenségnek.

Légvédelmi riadó volt Berlinben

Berlin. (Rador.) Azzal a légi riadóval kapcsolatban, amely augusztus 19-ről 20-ra hajló éjszaka volt a DNB távirati ügynökség közli, hogy egy Bristol Blenheim osztályú gép megközelítette a berlini tilalmas körzetet, majd pedig északnyugat felé tartott és később Oidenburg felett tűnt fel, ahol a fényszórók megvilágították és az elhárító ütegek tüzzel árasztották el. Az angol gépet több találat érte és lángolva zuhant le a mezőre.

A kíméletlen ostromzár alkalmazása

Rómából jelentik: A „Messagero” „Jogos önvédelem” címen megállapítja, hogy Németország tőkéletes joggal nyult a „teljes ostromzár” rendszabályához. Ehhez minden erkölcsi és anyagi alapja meg volt és Németország nem használ fel más módszert az ostromzár alkalmazásában, minthogy Anglia egykori módszerét követi.

Anglia ugyanis — írja az olasz lap — az egész kontinenst ki akarta éheztetni azzal a blokáddal, amelyet nemcsak ellenségei, hanem barátai a semlegesek, sőt egykor

fegyvertársa, a franciák ellen is felhasználta.

A háboru elején Anglia harcászati eljárásai minden nemzetközi jogot arculütöttek, minden szerződést és megállapodást lábbal tiportak, kereskedelmi hajókat felfegyvereztek, zászlókat használtak fel, aláaknáztak senleges kikötőket és partvidékeket, megtámadtak olyan Vöröskeresztes hajókat és intézményeket, amelyek nemcsak barátot, hanem ellenfelet és ellenséget is gyógyításban részesítettek.

Bucurestiből jelentik: Németország, mint ismeretes, teljes ostromzárát rendelt el Anglia ellen. Ennek következtében bucuresti-i hivatalos tengerészeti körök elrendelték, hogy a román hajók az angol vizeket kerüljék el.

Lisszabomból jelentik: Az Anglia elleni német ostromzár következtében valamennyi portugál hajó parancsot kapott, hogy kerülje el az angol vizeket. A portugál forgalmat most Délamerika és Afrika felé irányították.

Rio de Janeiróból jelentik: A „Mejodie” nevű újság arról ír, hogy a háboru új szakához érkezett, az ostromzár megsemmisít Angliát, amely hiába vár még egy marneki csodára, ami Franciaországban sem ismét-

Berberát elfoglalták az olasz csapatok

Róma. (Rador.) A Stefani hírszolgálati iroda „valahonnan Olaszországból” közli az olasz főhadiszállás jelentését: Csapataink, miután tegnap augusztus 19-én szétszörták az ellenséget, elfoglalták Brit-Szomália fővárosát, Berberát. Az angolok mteiótt hajókon elmenekültek volna, a város egy részét felgyújtották. Egy felfegyverzett angol század parancsnokságunknál jelentkezett és letette a fegyvert. Galabatnál egyik zászlóaljunk rajtaütésszerű támadással ellenséges csapatokat támadott meg és számos foglyot elvett. Negessé, Mogadiscio, Bardja, Merca és Genale elleni ellenséges légitámadások — ugyszólván semmi kárt sem okoztak Északafrikában az ellenség bombázta a dennai kórházat s ennek során egy ember meghalt, huszoneketten pedig megsebesültek. Egy ismeretlen nemzetiségű tengeralattjáró Dodekanezosnál aknába ütközött és felrobbant. Olajot jelezte, hogy a tengeralattjáró elsüllyedt.

„A második világháboru hosszabb lesz, mint gondolják” — írja az olasz sajtó

Milánóból jelentik: A Corriere della Sera a hadihelyzet mérlegelése alapján azzal számol, hogy ez a második világháboru hosszabb lesz, mint gondolják. Olaszország azonban erre is felkészült és törhetetlen akarattal ezúttal összes nemzeti céljait megvalósítja. Minden kiszakított olasz területet visszahódítja és azokat minden időkre biztosítja a tenger szabadságával együtt.

Milánóból jelentik: A „Corriere della Sera

lódott meg, mert egy ujjászfűletett nép áldozatkészsége és élniakarása minden akadályt legyőzött.

„Az angol birodalom csak nehezen élne túl fővárosa elvesztését”

Moszkva. (Radiopress.) A szovjet hadsereg ltpia, a „Krasnaja Szejeska” azt írja, hogy az angol birodalom csak nehezen élne túl fővárosa elvesztését. A lap szerint a német támadás főcéla London legyőzése és ez eltér minden eddigi célponttól. Az ellenséget ugyan is a óceán vagy a csatorna választja el és így nagyon nehéz egy nagy hadsereg átszállítása. Valószínű, hogy Anglia főként erre a földrajzi helyzetre támaszkodik. Ha a most megkezdődött légi harcban a német légi főlényt sikerül kialakítani, csak akkor lesznek meg a partraszállás előfeltételei.

A Ruhrvidék nyílt városainak bombázását jelenti Berlin

Berlinből jelentik: Angol gépek egy Ruhrvidéki városra bombát dobtak. Négy ember meghalt, többen súlyosan megsebesültek, 25 súlyosan sérült között, 2 asszony, egy két éves és 8 éves gyermek van. Ugyancsak bombáztak az angolok egy 30 ezer lakosú német városkát, ahol több robbanóbomba tüzet okozott, de a légvédelmi szolgálat azokat eloltotta. Emberéletben nem esett kár.

Angol jelentés a hétfői légitámadásokról

London. (Rador.) Az angol légügyi minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki: „Hétfőről keddre virradó éjszaka elkülönített ellenséges repülőgépek bombákat dobtak le Délanglia egyes vidékein, valamint néhány skóciai kerületben. A bombázás Északkelet- és Délnyugat-Angliában polgári házakban okozott károkat, a legtöbb bomba azonban a mezőségre esett, ahol csak csekély kárt okoztak. A beérkezett jelentések szerint néhány áldozata is van a bombázásoknak, köztük egy-két halálos is. A jelentések szerint hétfőn még egy ellenséges repülőgépet lelőttek vadászrepülőnk, úgy hogy összesen 5 ellenséges repülőgépet lőttünk le hétfőn, míg három vadászrepülőnk nem tért vissza, de két gép pilótája megmenekült.”

Az angol kormány sajnálkozását fejezte ki a svájci követ előtt

Róma. (Rador.) A DNB jelentése szerint az angol külügyminiszter a londoni svájci követ utján sajnálkozását fejezte ki a svájci kormány előtt az angol repülőgépek határsértése miatt. Az angol légi haderő utasítást kapott, hogy repülései során Svájc területét kerülje el.

Berlinből jelentik: A német újságok keddi számaikban a nagy olasz győzelemről írva, megállapítják, hogy az angolok menekülése hasonló a dünkirchemi pánikhoz. A „Börsenzeitung” szerint az angolok expedíciós hadseregei mindenütt csődöt mondtak eddig, olasz kezekben van már minden fontosabb afrikai kikötő. A „Berliner Zeitung am Mittag” a djibuti vasútvonal fontosságáról ír, amely Abessziniát és Szomáliát köti össze, megállapítja, hogy 684 kilométer hosszú ez a most olasz kézre került vasút, melynek céljaira a Fiat-gyár már megfelelő vagonokat szállított és ez a vasút látja majd el az összeköttetést Addisabeba és a Vörös-tenger között.

cimű lap a hadihelyzet mérlegelése alapján számol a háboru kiszélesedésének lehetőségével. Hangoztatja, hogy Olaszország mindenre felkészült és most törhetetlen akarattal megvalósítja minden nemzeti célját, visszahódítja az elszakított olasz területeket és biztosítja tengerének szabadságát.

„Az olasz nép a győzelem biztos tudatában kísérté figyelemmel az eseményeket“

Róma. (Rador.) A Stefani-iroda jelenti „valahonnan Olaszországból“: Mussolini miniszterelnök az abessziniai alkirálynak a következő táviratot intézte: „Abban a pillanatban, amidőn Berbera elfoglalása következtében Brit-Szomália meghódítása befejezett tényre lett, fogadja szerencsekívánataimat és ki kell jelentenem, hogy az olasz nép a győzelem biztos tudatában kísérté figyelemmel az eseményeket. Hasonlóképpen szerencsekívánataimat fejezem ki Nasi tábornok hadosztályparancsnok, valamint a csapatok tisztjei, altisztjei és a legénységnek. Az egész világ előtt beigazolták, hogy az olasz katonák vitézek. Megfelelő pihenő után új feladatok várnak reánk, hogy beigazoljuk bátorságunkat és hatalmunkat.“

Róma. (Rador.) A Stefani-iroda jelenti „valahonnan Olaszországból“: Hitler vezér és kancellár által Mussolinihez intézett táviratra a Duce a következőképpen válaszolt: „Köszönöm a csapataink és a magam nevében szerencsekívánatait az angolok felett Keletafrikában aratott diadal alkalmából. Bajtársi üdvözléssel: Mussolini.“

Újabb légitámadás Gibraltár ellen

Róma. Hivatalosan jelentik, hogy olasz bombavetők vadászrepülőgépek fedezete alatt fontos katonai támaszpontokat bombáztak Málta szigetén.

Albánia területmódosítási igényrel lép fel Görögország ellen

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó élénken foglalkozik az albán-görög vitával. A „Politika“ vasárnapi számában megírja, hogy albán részről területmódosítási követelések merültek fel és azt írja, hogy Olaszország is igényeket hangoztat Görögországgal szemben.

A „Politika“ hétfői számában a lap isztambuli tudósítója közli, hogy Ankarában élénk diplomáciai tevékenység folyik, a török miniszterelnök, Szaradzoglu külügyminiszter társaságában tárgyal az ankarai olasz és görög követekkel.

Athénből jelentik: A görög kormány a nyílt tengerről visszarendelte a hajókat a görög kikötőkbe. A görög kormány az a szándéka, hogy megtegye azokat az intézkedéseket, amelyekkel elejét lehet venni olyan eseményeknek, amelyek Görögországot jelenlegi semlegességének feladására kényszeríthetnék.

Csütörtökön délután Kréta-szigetének közelében a „Frinton“ nevű görög utasszállító gőzöst ismeretlen nemzetiségű repülőgépek megtámadták. A repülőgépek 10 bombát dobtak le, de azok a vízbe zuhantak. Néhány szilánk a gőzöst is érte.

Nem volt olaszellenes zendülés Albániában

Róma. Buttler külügyi államtitkár úgy nyilatkozott, mintha Albániában augusztus elején az olaszok ellen zendülések lettek volna. Az olasz lapok ezt a hírt, mint teljesen nevetségeset megcáfolják és megállapítják, hogy a jól ismert angol újságírók saját kormányukat is félrevezetik.

Tartalékbehívások Görögországban

Athen. A görög távirati iroda jelentése szerint az 1938 évi tartalékosokat hazabocsátották. Ezzel szemben az 1932. évi korosztályhoz tartozó tartalékosokat rövid kiképzés céljából behívják.

Vihar Bullit beszéde miatt

Washingtonból jelentik: Bullit volt nagykövetnek Filadelfiában mondott beszéde óriási felháborodást keltett. Clark demokrata szenátor szerint ez a beszéd nem egyéb, mint háborúra való felhívás annak ellenére, hogy Amerika nincs felkészülve egy háborúra. Veler szenátor azzal vádolja Bullitot, hogy Amerikát Anglia melletti háborúba akarja sodorni, az amerikai kormány és nép akarata

Rómából jelentik: Berbera kikötője, melyet ma az olaszok elfoglaltak, Brit-Szomália fővárosa és kikötőjének magassága mintegy 25 méter a tengerszint felett. Itt van a forgalom központja az adeni öböl és a Vörös-tenger között és innen indul ki a karavánforgalom Szomália és Abesszinia felé. A gyarmatárúk kikötői forgalma Berberában évi 12 millió font sterlinget tesz ki.

„Az olasz nép egyetlen és hagyományos ellensége Anglia“

Rómából jelenti: A Popolo d'Italia az északolaszországi angol repülőátadásokkal foglalkozva megírja, hogy az angol röpiratok Hitlerrel okolják az ott okozott károkat, pedig az olasz nép jól tudja, hogy egyetlen hagyományos ellensége van — és ez Anglia. Anglia volt az, amely Franciaország mellett Versaillesben súlyos károkat okozott Olaszországnak, mert a Földközi-tenger foglyává akarta tenni. Anglia meghamisította a történelmet, mert Olaszország első szövetségese Poroszország és Németország.

Algeciras. Hétfő délután ismeretlen nemzetiségű repülőgép jelent meg Gibraltár felett, amely azonban az angol légvédelmi ágyúk tüzelésére a Földközi-tenger irányában eltávozott.

ellenére. Knutsen demokrata szenátor szerint Bullit nem diplomata, hanem reklámbajnok, akit, mint közönséges háborús uszítót, azonnal le kell tartóztatni.

Washingtonból jelentik: A szenátus pénzügyi bizottsága megszavazta azt a hitelösszeget, mely a tengerészet fejlesztésére és a

„Az USA közvetve már belesodródott a háborúba“

Tokió. A japán sajtó az USA és Kanada közötti tárgyalásokkal kapcsolatban azt írja, hogy ezzel a gesztussal az USA közvetve már be is lépett a háborúba és ezért súlyos ellenrendszabályok sürgősek a Távolkeleten. Japánnak tehát fel kell készülnie, mert Roosevelt eddigi nyilatkozatainak álitásait ezzel a ténnyel felborította

és azt bizonyítja, hogy Amerika komolyan háborút akar, hogy megakadályozza Németországot a végső győzelem kivívásában. A lapok szerint ilyen körülmények között nem sokáig tartható fenn Japán benemavatkozási politikai magatartása,

A magyar-német gazdasági együttműködés jegyében látogatott el Németországba Teleki Mihály gróf, magyar földmivelésügyi miniszter

Hitler birodalmi vezér és kancellár is fogadta a magyar államférfit

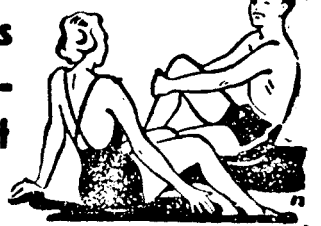
Berlin. (Rador.) Gróf Teleki Mihály magyar földmivelésügyi miniszter tiszteletére Darre német földmivelésügyi miniszter hétfőn este bankettet adott, amelyen a birodalom, a nemzeti szocialista párt és a hadsereg képviselői is megjelentek. A német miniszter pohárköszöntőjében örömeinek adott kifejezést, hogy magyar vendégének a közeli napokban bemutatott nyújthat a német termelésről. Hangsúlyozta, hogy fontosságot tulajdonít a német és magyar agrár-együttműködésnek. Teleki Mihály gróf válaszában kifejtette, hogy Magyarország minden igyekezetével ki-

mélyíteni kívánja a két ország közötti kapcsolatokat s nagy figyelmet szentel az árucserék fokozásának. Kedden reggel a német és magyar földmivelésügyi miniszter Keletporoszországba utazott.

Budapestről jelentik: Jól értesült körök nagyjelentőségűnek tartják Teleki Mihály gróf magyar földmivelésügyi miniszter berlini látogatását és kiemelik, hogy a minisztert Hitler német birodalmi vezér és kancellár is fogadta. Teleki egyébként szeptember folyamán vagy október elején Rómába is ellátogat.

edzi bőrét és a nap égetésének veszélyét csökkenti.

szárazföldi hadseregnek 1 millió 200 emberrel történő megerősítésére vonatkozik.

Chicagóból jelentik: A „Chicago Daily News“, amely lap Knox tengerészeti miniszter újságja, nyíltan Welkly elnökiejeltsége mellett szállt síkra.

Spanyolország nem tart igényt a Fülöp-szigetekre

Madrid. Egyes manilla lapok azt írták, hogy Spanyolország igényt tart a Fülöp-szigetekre. Ezt a hírt több amerikai és angol lap is átvette. A spanyol saltóigazgatóság most közleményt adott ki ezzel kapcsolatban s megállapította, hogy ez a hír teljesen alaptalan.

Molotov személyes üzenetet küldött Ankarába

Ankara. (tp.) Haydar Aktav Ali, Törökország Moszkvai követe tegnap megérkezett Ankarába, ahol Izmet İnönü államelnök azonnal fogadta. Török kormánykörökben azt hiszik, hogy a követ Molotov személyes üzenetét adta át az elnöknek a szovjetkövetelések ügyében. A követelések hír szerint nem jelentéktelenek és alapjául szolgálhatnak egy olyan tárgyalásnak, amelytől a szovjetkormány a török-orosz viszony javulását reméli.

Minisztertanács Stockholmban Gusztáv király elnökletével

Stockholm. (Rador.) A DNB jelenti: Hétfőn a Solliden-kastélyban a svéd király elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyen Hansson miniszterelnök kivételével az összes miniszterek résztvettek. A miniszteri tanácsülés után az uralkodó villásreggelin látta vendégül a kormány tagjait.

URANIA: Nagyteljes színjáték. Tel.: 12-32.

MA PREMIER!

5, 7, 15, 9, 15

Városunk idei első nagy filmje!

HANS ALBERS

es csodás szó, ségü partnero:

HILDE WEISSNER

hatalmas és remek kiállítású kaliforniai filmje, a

Megtévedt ember

Gyilkosság? Ongyilkosság? Avagy szerencsétlenség? E 3 kérdés megoldása idején szívesen igyálomban tartja a közönséget. 468. számú UFA híradó.

Adakozzunk a magyar közművelődésre!

A Magyar Népközösség könyvtára minden magyaroknak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beküldését kérjük a Iosif Vulcan uca 12. szám alatt levő Központi Irodába

Szinek a turnu-severini nagy napok forgatagából

*

Turnu-Severin. Egy esemény igazi jelentőségét csak az idő távlatában lehet komolyan és tárgyilagosan felmérni. Mi történik most Turnu-Severinben? ... Kétségtelenül történelem — de e fogalom jövőformáló és sorsokat alkotó értelmében. Ezt itt mindenki érzi: a japán újságíró, — aki mohón cigarettázva lesi a tárgyalóterem ablakának villanyfényét. — éppen úgy talán, mint a bizottságok tagjai, akik a nagy felelősség súlyával a vállakon igyekeznek a megegyezési alapon felépülő béke tartósságát biztosítani. És a bérkocsis, aki izgatottan hajszolja a lovat, hogy az idegen nyelven beszélő vendéget az állomástól mielőbb a Kulturpalota kapujához szállítsa, éppen úgy, mint bárki más e dunaparti városban: izgatott...

— Az újabb esemény?

Román, német nyelven röppen e kérdés, magyarul és franciául, esetleg angolul érdeklődnek, hogy mi történt ott fent az elsőemeleti teremben, ahol a két bizottság tagjai, a hosszú asztal mellett, egymással szemben ülnek. Bábeli nyelvzavar a Kulturpalota előcsarnokában lévő falatozóban, ahol a külföldi és az országbeli sajtó képviselői találkoznak. Az írógépek kattogásába pohárcsengés és az alkalmi rendeltetésű telefonok csengése vegyül. A turnu-severini telefonközpont a nagy külföldi és belföldi telefonforgalom zavartalan biztosítására nemcsak a „telefonpalotában”, hanem itt is új készülékeket szereltetett fel. A turnu-severini „telefonpalota” földszintes, régi ház, amelyben csak két készülék várja a közönséget. Az önműködő telefon két szám „tárcsázására” kapcsol, de a telefonos kisasszonyok, akik kétségbeesett elszántsággal állják az újságírók heves rohamát, már nehezebben „kapcsolnak”... nagyon fáradtak.

— Hat száznegyven, drága kisasszony!

Hat! — Berlint kérem! — könyörög valaki németül.

— Bocsássanak meg az urak! — mondja C. Ionescu, a telefonszolgálat előzőekny igazgatója. — de nálunk illeszmi még nem történt... És személynél igyekszik rendet teremteni, miközben lenyel egy idegcsökítő pasztillát.

Az állomástól — a Kulturpalotáig — és onnan a kikötőig...

Itt lüktet a város ütőere. Díszsisakos rendőrök jönnek: „Mindenki vissza!” Gépkocsik rohannak, külföldi, vagy bucuresti-i rendszámuk. „Nem hallja, nem? — mindenki vissza!”

— Újságíró!

Varázssereje van itt e szónak. A Kulturpalota előtt azonban már kéri az újságíróigazolványt. De csak első napokban. Később már minden rendfenntartó közeg ismeri: ki illetékes közeledni a Kulturpalotához?

A kikötőben a karsu „Zsófia” hajó árbován román és magyar zászlót lobogtat a szél. Közvetlenül mögötte a „Regele Carol II.” horgonyzik. Itt laknak a román delegáció tagjai és a külföldi újságírók.

A „Zsófia” mólója előtt matrózok állanak őrséget. A hajó idegen állam területe — ezt a néhány lépést a parttól a fedélzetig csak utlevéllel, vagy legalább is határátlépő igazolvánnyal lehet megtenni. — Igen, a „Zsófia”-át szigorúan őrzik. Már a kikötő bejárta előtt is két szuronyos katona, akik úgy engedik meg a kikötőbe való belépést, ha az illető a kikötőkapitányság írásbeli engedélyét felmutatta. A sárga papírra nyomtatott igazolványt minden újságíró megkapta.

A „Regele Carol II.” hajó az újságírók „főhadiszállása”. Intézik a roliamot minden delegátus ellen, de... a kérdések özöne csak

finoman elutasító mosolygás, pár szó a válasza:

— A román és magyar kiküldöttek közös elhatározás alapján nem nyilatkoznak a tárgyalások menetéről...

Hórvy András meghatalmazott miniszter is csak udvariasan mosolyog, — a fehér bajusza élénk ellentét a napsütött arcon.

— Reméljük a békés megegyezést... és gyorsan száll be a hatalmas „Chevrolet” gyártmányú, fekete gépkocsiba, amely „AI-255” rendszámot viseli.

Éjszaka, fél 2 óra.

A „Regele Carol II.” hajóra lassan szállingóznak vissza az újságírók. — a román küldöttség tagjai a hétfő esti hosszú tanácskozás után gyorsan nyugalomra térnek. Az este 10 órára tervezett diszvacsera a hosszúra nyúlt tárgyalások miatt csak most kezdődik. A fehér fonatos székek jórészt üresen ásitának, — ez az általános fáradtság jele: sokan aludni tértek. A vajban sültött harcsa, az angolos sülték, a spárga, a vermouthe és pezsgő helyett most sokkal vonzóbb a megvetett ágy...

Csak tizenketten ülnek az asztalnál, amelyet a fedélzeten terítettek. A Duna habjai sötétén hömpölyögnek az éjszakában s mint lomha árnyékok suhannak a hajók. A felhők közül felvillanó telihold fényében a tulsó part homályos vonala, ahol szerb katona áll őrségen...

Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársa mellett Zilahi-Sebes Jenő miniszteri titkár, a magyar külügyi sajtóosztály helyettes vezetője és Robert St. John, az „Associated Press of Amerika” tudósítója foglal helyet.

— Hórvy kegyelmes ur nem gépkocsin, hanem a 2.50 órás gyorsvonattal utazott Budapestre, — mondja Zilahi-Sebes Jenő. — szalonkocsit kapcsoltak a szerelvényhez, így az út nem lesz olyan fárasztó.

— Mikor tér vissza?

— Remélhetőleg két-három nap múlva. Az út hosszú Budapestig s ezért előrelátható, hogy a tárgyalások a visszatérteig, legalább néhány napig szünetelnek.

A terített asztal tulsó végén magyar újságírók beszélgetnek egyik román titkárral, akit a tárgyalásokra delegáltak. Szófoszlánvok lebbenek hozzáik:

— Kisebbségi kérdés... megoldás...

A román titkár ezután magyarul, határozottan mondja:

— A békét létre kell hozni, mert itt e keleti szláv tengerben lassan, de biztosan felmorzsolódhatik egy a magyar, mint a román néptömb, ha a népi energiánkat nem a belső megerősítésre, hanem a viszálykodásra használjuk fel.

— A turnu-severini tárgyalások komoly megegyezéssel biztatnak?

— Lehetséges. Sőt remélhető. Azonban bevallható a kezdeti nehézség, amely megnyilvánult a tárgyalások rövid felfüggesztésében. Rövidesen kiéleződtek az elvi ellentétek, amit igyekeztek elsimítani. Mindkét részről egyöntetűen nyilvánult meg az óhaj a kérdések végleges rendezésére. — A tárgyalások eddigi menete? Egy felfelé ívelő s azután lankadó vonalhoz hasonlítható, amelynek jelenlegi iránya kissé emelkedő.

A tárgyalások menete az egy napi pihenő távlatában könnyebben megítélhető. Ugy a román, mint a magyar részről komoly elhatározással keresik a megegyezés alapjait, ennek a bizonyítéka az is, hogy Hórvy András

Budapesten,

a csodás hatású rádiumos gyógyfürdő városában vizszakajla egészségét életkedvét.

Budapest

9 thermálfürdőjével (23°—74° C) 60 hőforrással, 200 glaubersós gyógyforrással, napi 55 millió liter vízhozammal a legnagyobb fürdőváros

Budapest

világvárosi környezetben kevés pénzért sokat nyújt Tökéletes békehangulat — Vasuti- és vizumkedvezmény. — Háromhetti teljes ellátás a gyógyfürdők használatával a legelőkelőbb gyógyvizekkel 390 és 560 pengős árban.

FELVILAGOSÍTÁS:

A Budapesti Központi Gyógy- és Ujálóképzési Bizottságnál Budapest V. Vigadó-tér 3 sz

meghatalmazott miniszter egyedül utazott Budapestre és a delegáció tagjai Turnu-Severinben várakoznak...

A nyílt kérdésekre Hórvy András visszatérése adja majd meg a választ, amelyre nemcsak az érdekelt országok, de egész Európa közvéleménye is izgatottan várakozik...

NEDECZKY FERENC

Rendelet a magánszintársulatok és artisták játszási engedélyéről

Bucurestiből jelentik: A „Romania” jelentése szerint a kultusz- és művészetügyi minisztérium rendeletet bocsátott ki, amelyben leszögezi, hogy a magánszintársulatok tagjai részére adott játszási engedélyeket 1940 augusztus 15-ével lejárnak tekintni akkor is, ha ezek hosszabb időre szólnak, vagy időtartam megjelölése nélkül voltak kiadva.

A kultuszminisztérium rendelete értelmében a szinigazgatói concessziókat, valamint a játszási engedélyeket az egész országban felülvizsgálják. A felülvizsgálásra való tekintettel valamennyi concessziót és játszási engedélyt bevonják s az új engedélyek kiadásáig a concessziók és játszási engedélyek érvényét szeptember 15-ig hosszabbítják meg, de ezt is csakis egyénenként, az engedélyre való rávezetéssel. A felülvizsgálás és az új concessziók, illetve engedélyek kiadása egyénenként történik meg. A rendelet nemcsak a színházakra, staggionéokra, vándortársulatokra vonatkozik, hanem érinti az ország területén működő valamennyi színházi ügynökséget is. Ezzel egvidejűleg valamennyi színész, artista helyzete is felülvizsgálásra kerül. A rendelet a művészeti ügynökségekre is vonatkozik.

CORSO Utolsó nap! 5, 7.15, 9.30

Megzavart nászéjszaka
Magda Schneider

466 számú UFA hirdető!

Hadak utja az Óvilág Keletén

Amikor a Balkán miatt Európa békéje forgott kockán

Nagyhatalmi vetélkedés eszközeivé váltak a hadviselő Balkán-országok és magatartásuk miatt 1912—13-ban a „világháború főpróbája” kevés híján drámai fordulatot vett

Nem véletlen, hogy 1914. június huszonnyolcadikán éppen a balkáni Szerajevóban dördültek el a világháború első lövései. Ezek a döbbenetek beletartoztak abba a hangversenyszorozatra, amelyek ekkor már két esztendeje állandóan tülharsogtak minden békeszólamot s amelyeknek szövege hosszú ideje a hatalmak fővárosaiban buzgólkodó diplomaták voltak. A török birodalom bomlási folyamatának megindulásától, illetve ennek döntő fejezetbe lépésétől kezdődően, nem volt Európában olyan külügyminiszter, vagy külügyi miniszterjelölt, aki ne érezte volna, hogy „adatok egyetlen szilárd pontot a Balkánon és innen kiforgatom Európa egész politikai rendjét gyengén lengő egyensúlyából”. Ezért a pontért, a Balkán minden talpalatny helyéért azután olyan elkecseregetté vált a küzdelem, hogy valóban csak véletlenek összjátéka volt a világháború kitörésének elhúzódása. Kevésen mulott, hogy a világháború nem előzte meg önmagát két esztendővel. Minden esetre, a piacokért, világalomért, hatalomért s jólétért folyó nagy versenyfutás rajta 1912. őszén volt. Amikor Európa fegyveres békéje a Balkán-háború kegyelemdöntésétől kiszorult.

Összeomlik az Oszmán Birodalom — meginog az európai egyensúly

Az Oszmán Birodalom már csak árnyéka volt önmagának amikor 1912. októberében nyíltan is szembe került a négy Balkán-országgal. Ebben az országban, amelyet bilincsekbe vert a maradiság, a tegnaphoz — sőt tegnapelőtöz — való ragaszkodás, elképzelhetetlen méreteket öltött a csalás, a megvesztegetés, a lopás és önkény. Ennek az országnak nem voltak államtitkái, mert szinte már nem is volt államigazgatás. Látszathatalmát csak a nyers erőszak jelentette s a kor eszméletlen áramlatai, politikai törekvései romboló erővel feszítették a nagy államépítmény épületén mutatkozó réseket.

Voltak, ak'k azon fáradoztak, hogy az Oszmán Birodalom — korszerűsítsék. Uj eszmék meghonosításával fáradoztak, ám mindez nem jelentett mást, mintha valaki régi postakocsinak villanyvillágítással való ellátásán fáradozott volna, mikor közel és távol már mindenütt karsu gépkocsik siklanak a politikai élet országútján...

Ez volt tehát a helyzet, amikor a kis Montenegró 1912. október nyolcadikán bejelentette országa hadüzenetét Konstantinápolyban, Szerbia, Bulgária és Görögország olyan félreismerhetetlen előkészületeket tettek határaikon, sajtójuk annyira kihívón lépett fel, külpolitikájuk annyira „erélyessé” vált, hogy Törökországnak, ha megtépzott tekintélyének legalább látszatát fenn akarta tartani, nem volt más választása, mint ami bekövetkezett:

Miután a török hadsereg háttamögött 6000 „malisz-szár” fellázadt, 5000 szerb katona benvomult az ugynevezett „szandzsákba”, bulgár katonák lövöldöztek török csapatokra, s mindennem véres harcokról érkezett jelentés, a porta „megelőzte” a Balkán-államok többi kormányát és hadatüzent Belgrádnak, Szófiának, valamint Athénnek!

Egész Európa tisztában volt azzal, hogy a Balkán-országokat elsősorban a szentéletvári külügyminiszterium irányítja, bár más, távolabbi külügyi hivatalokhoz vezető szálak is szövődtek itt. A montenegrói hadsereg ekkor már heves harcokat vívott a törökökkel s Nikita királyhoz egymás után érkeztek az üdvözlő táviratok. Ferdinánd bulgár király, Heléna olasz királyné, Nikita leánya — aki Viktor Emánuel olasz király szerencsekívánatait is tolmácsolta — üdvözlő táviratokat küldtek Cettinjébe, ahová egyre-másra érkeztek Oroszországból is a meleg jókívánságok. Ugyanekkor pedig mikánói jelentés arról számolt be, hogy Tocci Terrenzio olasz-albán vezér, aki 1910-ben a „mird'ták” vezére volt,

elkeseredéssel nyilatkozott a Balkán-államokról, amelyek szét akarják darabolni Albániát.

Az Avanti című lap, amelynek munkatársa előtt az albán vezér nyilatkozott, megállapította, hogy Albánia sokkal szívesebben marad meg a török állam keretén belül, vagy csatlakozik az osztrák-magyar monarchiához, minthogy hadizsákmányként feldarabolják.

A hadüzenetet követő napon „Lesz-e európai háború?” címmel vezércikk jelenik meg, amely hangszólyozza, hogy „A pénzpiacok koronázatlan királyai olyan szorongva lesik most a háborúról szóló jelentéseket, mint máskor a bohém bonvivánszínész azt a szót, amely tudtul adja, hogy leszámították-e százötven koronás váltóját?”

A Balkán-háború tüze bevilágította Európa egészét és nem akadt senki, aki valóban azon fáradozott volna,

hogy elfojtsa a veszedelmet. A Balkán betöltötte a fegyverek csörgése, a halottak hörgése, a sebesültek nyögése, az elgázolt embertömegek fájdalmi-kiáltása elhalt a harc zajban, viszont nagyon határozottan és férfiasan csegett a szultán és Nikita király hangja, akik mindketten bizakodó, bátor nyilatkozatot tettek a sajtó képviselői előtt...

A török hadsereg magának próbálta megszerezni a kezdeményezést és nagy támadást kezdett — hiába. Minden katonai vállalkozása összeomlott, a szerbek és bulgárok nagy sikereket értek el és október 27-én már ezt jelentették a lapok: „Törökország bukása! Úszkún a szerbeknél Drinápoly lángokban! A Balkán-szövetség általános győzelme!” A porta mindent elkövetett a balsikerű megsejntetésére, megegyezést keresett Oroszországgal, leváltotta a nagyvezért, új ellentáma-

dással kísérletezett, de minden erőfeszítés hiábavalónak bizonyult.

A széthulló török erő nem tudta feltartóztatni a szövetségesek előretörését, a bulgárok Konstantinápoly felé nyomultak előre és dum-dum-golyókkal, Krupp-ágyúkkal, belga fegyverekkel görbe kardokkal, ököllel és foggal tombolt a harc a félszigeten.

Közben Románia is érdeklődőként jelentkezett Bucuresti megállapította, hogy ha a háború a Balkánon területi változásokat eredményez, Románia követelni fogja a Várna és Burgas kikötők által határolt négy-szöveget, az ugynevezett Quadrilatert, amely — a román hivatalos álláspont szerint — Dobrudza kiegészítő része és amelyet a 78-as háború idején úgy emlegettek, mint kárpótlást Besszarábiáért.

És úgy látszott, hogy ez az igénylés, valamint minden, a török állam terhére bejelentett igénylés időszéri.

A török hadsereg általános visszavonulást kezdett, a csapatok helyenként felvesztetten menekültek, a szultán is menekülni kénytelen, a bulgárok Konstantinápolynál állnak, a török fővárost felvesztetett hagyja el lakossága, a harmadik szerb hadsereg előréssel az Adriáig nyomultak előre, az osztrák-magyar monarchia csapatokat szállít Bosznia-Hercegovinába, közben pedig a vonalon alban bégek összeültek és k'kláították a független Albániát, amelyért még annyi vér folyt a továbbiak folyamán...

A cári kormány katonai rendszabályokat léptetett életbe az osztrák-magyar határon. Erre Bécs

Gazdasági érdekek és az új Balkán-helyzet

A porta még mindig kétségbeesetten ragaszkodott bizonyos területekhez, amelyeket pedig a szövetségesek makacsul követeltek és nem segített Sir Edward Grey angol külügyi államtitkár tervezete sem, hogy adjanak nagyobb pénzsegélyt a török kormánynak új-építésre, a szultán a belső következményektől való félelmében nem merte elfogadni a követeléseket.

Január huszonharmadikán azután forradalom tört ki a török fővárosban. A felkelők elfoglalták a portát, a kormány lemondott és Enver bev volt a helyzet ura. Az ifjútörökök új lendülettel próbálták kímoldítani a szultánság megfeneklett járművét helyéből, elhatározták a háború folytatását, a fegyverszüneti megállapodást kölcsönösen megszegték, majd fel is bontották és újra megindultak az ellenségeskedések. I. Ferencz József császár és király Hohentlohe Gottlieb főherceg után sajátkezű levelet intézett a cárhoz, aki hasonlóval válaszolt és ez az uralkodói levélváltás élet vette a két birodalom közötti súlyos ellentétnek. Budapesten, Bécsben és Párisban megszületett a tőzsde, február tizenhatodikán a közös minisztertanács tudomásul vette, hogy az eddigi hadiállapot 480.000.000 koronába kerül.

Ugyanez a minisztertanács részletesen foglalkozott az osztrák-magyar monarchiának a Balkán-országokhoz fűződő gazdasági kapcsolataival, különös tekintettel a háború-okozta változásokra.

Hosszas vita fejlődött ki arról, hogy miképpen viselkedjék a monarchia a szerb serts- és marhauskontingens dolgában, miután Románia a maga kontingensét még csak megközelítően sem használta ki.

A legutóbbi évben mintegy 80.000 marháért és 3—4000 sertsért vett igénybe, holott a kontingens 20.000 szarvas marháért és 90.000 sertsértre szült. A Szerbiának adandó főkoncesszió tehát abból állott volna, hogy a román huskontingens egy részét Szerbiára ruházzák át...

hasonló intézkedésekkel válaszolt s Németország — amint a Frankfurter Zeitung jelent — szintén megmozgatta hatalmas hadigépezetét...

Ezekben a napokban úgy látszott, hogy kltör a régen bejósolt világháború, Szerbia és Montenegró fel akarták osztani egymás között a kicsiny Albániát, biztos támaszpontot akartak maguknak teremteni az Adrián és ezzel tulajdonképpen Oroszország megkerülte volna a Dardanellákat s utat teremtet volna a maga számára a Földközi-tengerhez!

A Balkán-háború lángjai csillapulóban voltak ezekben a napokban, de már tüzet fogott a világpolitika rengeteg gyűlölköny anyaga. Valóban jól jellemzte a helyzetet november huszonhatodikán ez a cím: „Kockáskálén Európa békéje!” Konstantinápoly, Belgrad, Szófia, Athén és Cettinje kiküldöttel megkötötték a fegyverszünetet és megindultak a tárgyalások Londonban, a békefeltételekről. Törökország eddig 200.000 embert vesztett. Ezek közül 45.000 ember járványos betegségek, 57.000 pedig éhínség következtében pusztult el... Konstantinápoly 140.000.000 korona rendkívüli aditást vett igénybe Szerbiában vagy 100.000.000 d'nárt költöttek közvetlen hadicélokra és Szentpétervár éppen ezekben a napokban folyósított 10.000.000 rubel kölcsönt Bulgáriának.

Európa háború előtt áll, — állapítják meg egyhanguan minden külügyi hivatalban és nagy lapszerkesztőségben.

Az osztrák-magyar monarchia vezérkari főnöke Bucuresztbe látogat, ahol a király látja vendégül ebédén, délután pedig Averescu tábornok, vezérkari főnökkel tárgyal; néhány napra ezután pedig Nikolajevics nagyherceg jelent be bucureszt-látogatását, hogy átvizsgálja I. Carol királynak a cár marsallbotját. Négy nap múlva megbukott az osztrák-magyar közös hadügyminiszter és vele együtt a vezérkari főnök is Londonban pedig összeült a híres nagyköveti értekezlet, hogy megakadályozza a háború kibrobbását.

„Fekete karácsonyi vásár” — ez jellemezte az 1912. év telét, a világ kényelmetlenül, idegesen feszengett a gazdasági válság a katonai rendszabályok, a hadikölcsönök, fokozott közterhek és csökkent kereseti lehetőségek kényszerzubbonyában...

Oroszország ennek az általános hangulatnak hatása alatt tájékozódni kívánt elsősorban Berlinben, ahol félreérthetetlen választ kap, mire intézkedés történik a részleges leszerelésre. Ugyanakkor Belgradot figyelmeztették, hogy mondjon le túlzott igényeiről...

Ezzel pillanatnyilag elmúlt a válság, de csak azért, hogy állandó feszültséget hagyjon hátra — a legközelebbi válságig. Ami szintén nem késett soká. A Balkán-békét nem lehetett összekovácsolni, harmennvire is „fáradoztak” ezen a hatalmak. A nagy nemzetközi érdekelletétek minduntalan kiújultak és jellemző a helyzetre, hogy

amikor 1913. januárjában összeült Bécsben a közös minisztertanács, Montecuccoli gróf tengerészeti főparancsnok 210 millió korona megszavazását kérte dreadnaughtok építésére.

A Balkán tüzfészek ismét felparázslóban volt.

Gazdasági érdekek és az új Balkán-helyzet

Ugyanekkor pedig a belgrad „Strazsa” című lapban Clevarics Kreta, ismert szerb nacionalista ezeket írta: „A Balkán-háború nemcsak Törökország és a balkániai háborúja, hanem Oroszország háborúja is a monarchia ellen. Ami most a Balkánon történt, az csak előjátéka annak a sz'ndarabnak, amely Oroszország és a Monarchia között látszódk majd le...”

Igaza volt. Mert hogy 1912-ben és 1913-ban nem tört ki a háború, az csak kizárólag azon mulott, hogy a hatalmak még nem voltak kellőképpen felfegyverkezve, nem érkezett még el a döntő pillanat. Pedig a fegyvergyárakban éjjel-nappal folyt a munka.

A Berlinben megjelenő „Millomások évkönyve” szerint Poroszországban a leggazdagabb ember Krupp Berta asszony volt, akinek vagyonja 283.000.000 márkát tett ki, míg a német császár vagyonja — ötödik helyen a sorrendben — csak 140.000.000 márkát tett ki...

Igaza volt a szerb cikkírónak. A Monarchia hadihajói teljes gőzzel siettek az albán vizekre, a Balkán-szövetség tagjai összeveszték és a szerbek a görögökkel védszövetséget kötöttek szövetségesük, a bulgárok ellen, megölték a görög királyt, a bulgárok általános rohammal bevették Drinápolyt — mindez nem volt fontos. Mindez okozat volt csupán. Okozata a nagyoknak, a nagyhatalmi tülekedésnek a Balkán-területekért és a Balkánnak azért a részéért, amely az Adriára nyult.

Albánia kulcs helyzete ebben az időben kezdett kibomborodni és érvényesült azután később, a következő Balkán-háborúban — 1913. júniusában — egészen addig, amíg a világháború kitört.

„Születik egy ország” — írják a lapok az alakuló Albániáról, de arra senki sem gondolt akkoriban még, hogy ennek a születésnek fájdalmát egész Európa megérzi majd s következményei még 1940-ben is jelentős kórtünetként hatnak a világpolitikában...

(b. k.)

FORUM város is nagy filmeket játszik.

MA PREMIER!

Ha el akarja felejtetni minden baját, baját, akkor nézze meg a nyári szezon leghumorosabb és legkacagtóbb vígjátékát:

A szalmaözvegy

című világláger. — Főszerepben: GINGER ROGERS és DAVID NIVEN

466. számú UFA hirdató. — Előadások: 5, 7, 15 és 9,30-kor.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: L. 62. Szigonyalmi KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 „ || Egy hó. apra 70 „

Szent István ünnepe Budapesten

Hagyományos fényvel és pompával ünnepelték meg tegnap, augusztus huszadikán Magyarországon Szent István napját. Mint mindig, ezúttal is Budapest volt az ünnepek központja, ahol a Budavári Koronázó Főtemplomban ünnepélyes szentmisét tartottak, majd a Szent Jobbot nagyszabású körmenetben vitték körül a megállapított utvonalon. A Mátyás-templomban Serédi Jusztinián dr. bíboros, Magyarország hercegprímása celebrálta az ünnepélyes szentmisét, szentbeszédet dr. Meszlényi Zoltán sinopai címzetes püspök mondott. A templomot zsúfolásig megtöltő közönség soraiban ott volt a magyar kormányzó képviselőjében gróf Teleki Pál miniszterelnök s az összes magyar közéleti előkelőségek. A szentmise után megkezdődött a körmenet, amelyen a Szent Jobbot üvegóra alatt, a hagyományos külsőségekkel vitték körül. Alabárdosok, festői ruházatu testőrök pompáztak a menetben. A vidékről Budapestre özönlő ünnepi közönség alig tudott betelni a nagyszabású ünnepség látnivalóival. A menet színes sokasága többszáz ezer főnyi tömeget vonzott a magyar főváros utvonalaiba, mindenki közvetlen csodálójá akart lenni Szent István napja ünnepének. Egész napon keresztül, egy pillanatra sem szűnt meg az ünnepi hangulat. Az augusztus huszadiki ünnepségen idén is a szokásos, el nem muló tisztelettel áldoztak az első magyar király szent emlékének.

— **Temesvárra és Aradra látogat a munka- és közegészségügyi miniszter.** Temesvárról jelentik: Stan Ghiteacu munka- és közegészségügyi miniszter szerdán Temesvárra érkezik, ahol megtekinti a betegsegélyező pénztár új palotáját. A miniszter innen Aradra utazik át.

— **Visszatért szabadságáról Marta Alexandru dr. királyi helytartó.** Temesvárról jelentik: Marta Alexandru dr. királyi helytartó kedden este befejezte boksánbányai üdülését és szerdán, tehát ma reggel már elfoglalja hivatalát. Ugyancsak hazajött Demenescu Ioan dr., a helytartósági kabinetiroda főnöke is.

— **Miniszteri bizottsági tagság, mint tiszteletbeli állás.** Bucuresti, Leon pénzügyminiszter rendeletére valamennyi, a nemzetgazdasági, pénzügyi és földművelésügyi minisztériumok mellett működő bizottságok tagjai tiszteletbeli állásuként kell kezeljék beosztásukat, mert díjazást munkájukért nem kapnak.

— **E maradjon a Népszövetség ellenőrző bizottságának holnap kellett volna összegyűlnie, hogy tudomásul vegye Avenol lemondását a ítéltkari tisztségről és ugyanekkor kellett volna döntenie a Népszövetség további sorsáról.** Miután a tagok nem jelentek meg a gyűlésen, annak megtartását bizonytalan időre elhalasztották.

— **A berlini román-német irodalmi intézet szervezése** Bucuresti. A Berlinben létesítendő román-német irodalmi intézet megalkotására ma a német fővárosba utaztak Sextil Puscariu egyetemi tanár és Grigore M. nolescu.

— **Felavatták a magyarországi „Német Ház”-at.** Budapestről jelentik a Rador: A német távirati iroda jelenti, hogy a magyarországi németek egyesületének kezdeményezésével és segítségével létesült „Német Ház”-at vasárnap avatták fel. A felavatási ünnepségen résztvettek a budapesti német követség tagjai, a romániai és jugoszláviai német népközösségek vezetői és a magyar törvényhozás több tagja.

— **Megnyílik a brüsszeli tőzsde.** Brüsszel. Augusztus 20-án megnyílik a brüsszeli tőzsde, ahol határidő-üzletek és idegen értékekben való üzletek nem köthetők, hogy a spekuláció ne nyerjen tért.

— **Emlékezés Alexandria, Bucuresti, Radu Budisteanu kultuszminiszter rendeletére az ország valamennyi görögkeleti ortodox templomában vasárnap, augusztus 25-én, délelőtt istentisztelet lesz Vasile Alexandri költő halálának 50 esztendő évfordulójára, melyen a hatóságok fejei is megjelennek. Az ünnepek többi része szeptember 29-én kezdődik Mircestében.**

— **Nagyobb befolyást kíván gyakorolni a jugoszláv állam a Nemzeti Bankra.** Belgrad. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a jugoszláv Nemzeti Bank kormányzója, Proticu Dragotin lemondott. A lemondás okát abban látják beavatott körök, hogy az állam a jövőben nagyobb befolyást kíván gyakorolni a legvintézet tevékenységére. Ugy tudják, hogy a jugoszláv Nemzeti Bank új kormányzója Milan Ladosavjevici lesz.

— **Beszűntették a Japán és Anglia közötti hajójaratokat.** Tokió, (Dome). Az „Asahi Simbun” című napilap közli, hogy a legnagyobb japán hajóvállalat legutóbb megtartott közgyűlésén kimondotta, hogy beszünteti hajójárait Japán és Anglia, valamint Japán és az angol gyarmatok között.

— **Megnyit a nyolcadik nagyszebeni mintavásár.** Nagyszeben. Ma nyílt meg a nyolcadik nagyszebeni mintavásár, amelyen Caracostea miniszter, Strat nemzetgazdasági államtitkár és Stoilca Vasile, a propagandaügyi minisztérium államtitkára jelentek meg.

Szeptember 8-án szentelik fel az új nagyváradi-szatmári római katolikus püspököt

Kolozsvár. A nagyváradi-szatmári római katolikus egyházmegye új püspökének, dr. Nanholtz Pál, nak felszentelési ünnepségére megkezdődtek az előkészületek. A felszentelési ünnepséget szeptember 8-án tartják a nagyváradi ősi székesegyházban. Az előkészületeket háromtagú bizottság rendezi. Nanholtz Pál dr., Cassio bucaresti-i nápaí nunciust kezéből személyesen átvette a kinevezési okmányokat. XII. Pius pápa részéről aláírt kinevezési bullát és augusztus 14-ikén letette a Szentatya követének kezébe a hitvallást, az alkori tévhitet elleni esküt és az egyházi hűségkötöt. A Jezsuita társaság általános főnöke ezalkalomból külön levéllel kereste fel az új főpásztor és a Jezsuita-társaság nevében biztosította a rend további szeretetéről és a rend részéről faldalmái fejezte ki afölött, hogy az új püspök a rend kebeléből távozik.

— **A romániai német sajtó Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter nemetharát beszédéről.** Bucuresti. A romániai német sajtó főbb orgánumai, a Siebenbürgerische Deutsche Zeitung, a Kronstaedter Zeitung és a Bukarester Tagblatt meleghangú cikkeiben méltatják Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter elhangzott németbarát beszédét.

— **Újabb valuta-üzelmeket leplezett le a bucaresti-i rendőrség.** Bucuresti. Bucurestiben újabb valuta-csempész bandát lepleztek le, amely széleskörű tevékenységet fejtett ki és a tagjai valuta „vásárlással” is foglalkoztak, olyképpen, hogy a valuták eladót lakásokra csalták és egy árendörkomiszár közbenjöttével, aki a kellő pillanatban megjelent és elfoglalta az idegen valutákat, kifosztották. A banda tagjait az ügyészségre kísérték.

Légi háború...

— Képzeld csak, én is belekerültem az egyik légitáborba...

Gyönyörű, jó mosó meleg ruhanyagok és bábú-ítanelek érkeztek

I. MOTIU

divatruház a.

A kormányzó nőt, a külügyminisztert és Pop Valer meghatalmazott minisztert fogadta II. Carol király

Bucuresti. A főudvarnagyi hivatal 76. számú közleménye: Ófelsége, a király augusztus 20-án munkakihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Manolescu Mihai külügyminisztert, Stan Ghiteacu munkaügyi minisztert dr. V. Gomoia közegészségügyi és dr. J. V. Gruia igazságügyminisztereket, valamint Teofil Sidorovici országőrparancsnokot és Valer Pop dr. meghatalmazott minisztert.

— **Nem járt sikerrel a madridi új angol nagykövet munkája.** Berlin. Megbízható politikai körök értesülése szerint Sir Samuel Hoare madridi kiküldetése fiaskóval járt.

— **A BRAZIL KORMÁNY MEGSEMISITETTE A TENGERPARTI FÖLDEIRTOKOK TULAJDONIÖGÉT.** Rio de Janeiroból jelenti a DNB: A brazil kormány az egész tengerparton feltigesztette a földbirtokra vonatkozó tulajdonjogot. A jelenlegi tulajdonosok, akiknek a tengerparton birtokaik vannak, károptlásul ugyanekkor birtokot igényelhetnek az ország belsejében.

— **Hőhullám Portugáliában.** Lisszabonból jelentik: Egész Portugáliában óriási hőség uralkodik. Hét esztendő óta ilyen meleget nem tapasztaltak az országban. Porto városában 66 Celsius-fokot mértek napsütésben és 38 fokot árnyékban. Többen meghaltak hőségében.

— **Megszűnt a francia rádió német cenzúrája.** Clermont Ferrand. A francia rádió ma közölte, hogy felszabadult a német főparancsnokság cenzúrája alól. Az önálló francia rádió híreket, propaganda s művészi-anyagot fog közvetíteni saját igazgatása alatt. A drótnélküli távirórendszer külön vezetést kapott.

— **Dr. Szello Károly bőr- és nemibetegségek szakorvosa hazaérkezett.** Bi. Reg. Ferdinánd 31.

— **Ismert magyar zeneszerző halála Hollywoodban.** Hollywoodi értesülés arról számol be, hogy az amerikai filmvárosban elhunyt Kurucz János, az ismert magyar zeneszerző. Ifjkorában napidíjas volt Nagyváradon a pénzügyigazgatóságnál, de tehetsége és vágyai Budapestre vontatták. Onnan került azután Hollywoodba. Szám talan szebbnél-szebb műdal és magyar nóta szerzője volt és zeneszerző; tehetségét úgy az Óvilágban, mint Amerikában elismerték.

— **FRANCIAORSZÁG UJJASZERVEZÉSE.** Vichy. A francia minisztertanács törvényjavaslatot fogadott el a francia közgazdaság újjászervezéséről. Ennek értelmében külön bizottság gondoskodik a francia közgazdaság újjászervezéséről, az ipari államvagyonleltár felvételéről, az elsőrendű nyersanyagok és a gyártermékek elosztásáról történő gondoskodás céljából. A kormány kimondotta, hogy szükség esetén jogában áll úgy a munkaadók mint a munkások egyesületeit feloszlítani, ha azok ellentétben álló működést fejtenek ki az új francia elgondolással. Ugyancsak Vichy-ből jelentik, a megnevezett francia területen több irányban megindult a polgári légitörlem. Így Vichy—Lyon—Marseille—Toulouse, Marseille—Algir, Tunis—Oran—Casablanca, Algir—Kongó viszonylatokban. Végül a francia hivatalos lap mai száma közli azt a kormányrendeletet, mely Franciaország két legnagyobb szabadkőműves páholyát a „Nagy Oriens páholy” és a „Francia Nagypáholy” azonnali hatállyal feloszlatja.

Gh. Leon nemzetgazdasági miniszter ismertette a kormány gazdasági politikáját

Gh. Leon nemzetgazdasági miniszter kedd este 9 órakor rádión keresztül ismertette a kormány gazdasági politikáját s többek között a következőket mondta:

— A jelenlegi kormány nem csak azt jelenti, hogy új kormány áll az ország élén és programja nemcsak új program, hanem teljes rendszerváltozást jelent. Az új kormány úgy bel-, mint külpolitikai téren gyökeres változást eszközölt. Románia külpolitikáját szempontból véglegesen csatlakozott a tengelyhatalmak, Berlin és Róma politikájához, míg belpolitikai téren teljesen nemzeti alapon áll. Románia gazdasági téren is beilleszkedett a tengelyhatalmak politikájába. A kormány már eddig is számos gyökeres módosítást eszközölt gazdasági téren.

A miniszter ezután hangsúlyozta, hogy megfelelő törvényekkel szabályozták a zsidók jogi helyzetét a gazdasági életben, majd rávilágított arra, hogy az ország lakosságának mintegy 80 százaléka földművelésből él. A kormány egyik fontos programja: a földművelőréteg gazdasági és erkölcsi színvonalának emelése. Szükségessnek tartják a mezőgazdasági és ipari termékek árának összhangba hozását. A mezőgazdasági termékek árát emelik, míg az ipari termékek árát csökkenteni fogják. Racionalizálják a mezőgazdasági termelést és Németország segítségével megfelelő mennyiségű mezőgazdasági géphez juttatják a földművelőket.

Rátér: ezután a miniszter a petroliumtermelésre is, majd arra világított rá, hogy minden egyes polgárnak meg kell hoznia a maga áldozatát az ország érdekében.

— A köztisztviselők fizetésének összhangbáhozatala. Bucuresti, Ion Gigurtu miniszterelnök rendeletet írt alá a következő szolgálatok tisztviselői fizetésének összhangbáhozataláról és a tisztviselők szolgálati beosztásáról: belügy-, igazságügy-, propagandauji minisztérium, törvényhozótanács, legfőbb számvevőség, általános nyugdíjpénztár, Monitorul Oficial, a szeszjövődék, nemzeti pénzverde, letétpénztár és állami erdőpénztár. A miniszterelnökségen tovább dolgoznak a tisztviselők beosztások rendezésén. A Rador távirati iroda jelenti, hogy felhatalmazták annak közlésére, miszerint az összes közalkalmazottak az összhangbáhozott fizetéseket kapták augusztus hónapra.

— Dr. Cosma Dimitrie Aradvármegye főorvosa hazaérkezett és ismét átvette hivatalát.

— BÉRLŐK FIGYELMÉBE! Az aradi behajtási pénzügyvizsgálóság felhívja mindazokat, akik ez év április elsejétől kezdve bérelt szerződéseiket illetékesek, hogy ezeknek a szerződéseknek egy példányát, amely a bérlőket illeti meg, saját érdekében föltétlenül két napon belül jelentkezzenek a pénzügyvizsgálóság illetékes ügyosztályán.

— Az aradi ügyvédkamara közleménye. Az igazságügyminisztérium 11.277—1940. sz. rendelete, valamint az aradi törvényszék főelnökének 2210—1940. sz. átirata értelmében az aradi ügyvédkamara vezetősége felhívja mindazon tagjai figyelmét, akikre a zsidók ügyében hozott törvényrendelet vonatkozik, hogy legkésőbb 1940. augusztus 27-ig nyújtsák be aktáikat, amelyek helyzetüket tisztázzák. Ennél a fenti időpontnál későbbben nem veszik figyelembe a benyújtott aktákat és igazolásokat. A fenti intézkedést az ügyvédkamara bizottsága tette 1940. augusztus 20-án tartott ülésén.

— VASUTI SZERENCSETLENSÉG IECUCI MEGYÉBEN. Tegnap borzalmas vasuti szerencsétlenség történt a Tecucimegyei Cosmești állomáson. A CFR sorompóján a Marasesti—Tecuci között közlekedő személyvonat belerohant a pályatesten áthaladó parasztszekérbe, amelyen egy orvos és két falusi gazda foglalt helyet. Az orvos szörnyethalt, a gazdák súlyosan megsebesültek. A szekér darabokra zúzódott. A hatóságok megindították az eljárást a vasuti pályaudor ellen, aki a vonat érkezésekor nyitva feleltette a sorompót.

— Hazaviszlik a francia kikötőkben lévő belga halászgöcsöket. Brüsszel, Osztrémben a tengerészeti és halászati szakértők bevonásával megtartott tanácskozáson elhatározták, hogy a még francia kikötőkben lévő belga halászgöcsöket hazahozatják, megjavíttatják, hogy a belga halászatot megkezdhessek.

— AZ ANGOL ŐRSÉG ELHAGYTA TIENSINT. Tiensin, A DNB jelenti: Az angol engedményes terület angol őrsége tegnap elhagyta Tiensint és egy cirkáló fedélzetén Honkongba hajózott.

— TIZENHAT ISMERT ZSEBTOLVAJT TARTÓZTATTAK LE A LUGOSI VASÁR ELŐESTÉJÉN. Lugosról jelentik: A lugosi rendőrség a legutóbbi országos vásár előestéjén nagyszabású razzia: rendezet, amelynek során tizenhat ismert zsebtolvajt tartóztattak le. Az előzetes intézkedésnek meg volt az eredménye, amennyiben a vásár napján egyetlen zsebtolvajlásról sem érkezett bejelentés a rendőrséghez.

— Nem kell felbélyegezni a váltók mellé csatolt iratokat. Egyik aradi pénzintézetet 2070 lei pénzbüntetéssel sújtották a marosvásárhelyi hatóságok, mert a pénzintézet által ide, inkasszáls végett leküldött váltókhoz mellékelt kísérőiratok nem voltak ellátva repülőbélyeggel. A pénzintézet a bírságolási jegyzőkönyv ellen a helybeli törvényszékhez felebbezett, amely határozatában kimondotta később, hogy az ilyen kísérőiratokra nem szükséges bélyegeket ragasztani. A kincstár a határozat ellen a marosvásárhelyi táblához felebbezett, de a felsőbb bíróság szintén magáévá tette a törvényszék álláspontját.

Pilisiné Böhm Elly

aranyéremmel kitüntetett vizsgázott kozmetikusno kozmetikai műtermét

Piata Avram Iancu 18 szám

alá, I. emelet he y-e-t. (B. rony-ház) Tel.: 11-78

— A 42-es tüzezred közleménye. A 42-es tüzezredhez tartozó, piros színű mozgósítási parancsokkal rendelkezők haladéktalanul jelentkezzenek a rendőrség katonai ügyosztályánál. (30. sz. szoba).

Nagyboldogasszony ünnepe az utiaépült Jozsefiván

A tavaly márciusi hatalmas tűzvész áldozata: Józsefiván immár teljesen újjáépült. A bukovinai kis csángófaluban 156 teljesen új ház teremődött a testvéri együttérzésből. A Népközösség utján Erdély egész magyar társadalmát részt kért a legborzalmasabb elemi csapástól sújtott község életreállításán. S ime, az eredmény nem is maradt el. Józsefiván Nagyboldogasszony ünnepét már a romok helyén az áldozatkészség utján felépülve ünnepelhetette meg. S ha a kerék körül még látszanak a pusztulás nyomai — a legett és k'dölt fákat nem lehet hirtelen pótolni — az a négyezer új fa és rengeteg oltvány, amit ez év tavaszán elültettek, néhány év alatt valószínűs virágoskertté varázsolja majd Józsefivánt. A magyar összetartás eredménye az utiaépült falu.

— KÜLÖNÖS REPÜLŐGÉPSZERENCSETLENSÉG A SNAGOV-TÓ FELETT. Bucurestiből jelentik: Péntek délelőtt a Snagov-tó feletti repülőszerecsétlenség történt. Stancu Tiberiu oláhahadnagy repülőgépevel a tóba zuhant. Esés közben a repülőgép egy csónaknak ütközött, amely felborult és a csónakos a tóba fulladt. A pilóta is a vízbe esett, de kimentették és eszméletre térítették. A vizsgálat folyik.

Len- és pamulvásznal, asztainemüt, damasztot, lakásomon levő üzletemben olcsón árusítok

I. GRUNBERGER Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— Hju-, Öreg- és Véndiákok! Folyó hó augusztus 25-én délelőtt 10 órakor a Lidó, Str. Eminescu 36. kert, helyiségében Stroinyi Lajos, Kara Győző és Matusik Márton volt tanárai társaságában összeüvöltetett tanítanak, melyre minden korosztályú volt tanítványi szívesen látnak a Véndiákok.

A nap humora

Férj: Ezt a kutyát sohase tanítod meg engedelmességre.

Feleség: Dehogyan is nem csak türelem kell hozzá. Emlékezz csak vissza, hogy eleinte bizony te is ellenkezél.

*

— Nézze, főúr, husz le'em van mindössze. Valamit ennem kellene, mit aláni?

— Egy másik vendéglőt, nagyságos uram

— Halálos injekció befecskendezésével valódnak egy kolozsvári fogászt. Kolozsvárról jelentik: A bűnügyi hatóságok vizsgálatot indítottak egy fogkezelés közben bekövetkezett haláleset ügyében. Az egyik általánosan ismert kolozsvári fogász foghuzás előtt egyik betegének kokain injekciót akart adni, ehelyett azonban rendkívül erős mérget fecskendezett be a páciens fogínyébe. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. A tragikus eset a városban nagy felzúdulást keltett.

— Letartóztattak öt embert Szalontán akik át akarták lépni a határt. Nagyszalonta. A szalontai államrendőrségtől szerzett értesülés szerint a határőrök elforták Oláh Károly 26 éves, Maján György 32 éves és Vargha István temesvári illetőségű 31 éves szövömunkást, aki Szalontán lakott. A rendőrség megállapította, hogy katonai kötelezettségük alól akartak tiltott uton átmenni a határon. Segítségükre volt Fábán Imre 43 éves és Sipos Sándor 54 éves barmódi gulyás. A szalontai rendőrség valamennyiüket átadta a rögtönítelő hatóságoknak.

Mentesítették a 2 százalékos illeték alól a tüzfát, a sajtűféleket, a vilianyáramot, az üzemi és világítógázt

Bucuresti. A pénzügyminisztérium a városi lakosság elsőrendű szükségleti cikkeinek beszerzésével kapcsolatosan segítségül kíván sietni ezeknek a társadalmi osztályoknak és ezért a 2 százalékos nemzetvédelmi adó alól mentesítette a tüzfát, különböző sajtűféleket, vilianyáramot, valamint az üzemi és világításra szolgáló gáz fogyasztását.

— Kétezer kilométeres utat tett meg egy vadruca. Szatmár. Tavaly novemberben egy halásztársaság a Szamos partján több vadrucát pillantott meg. Amikor közelükbe igyekeztek, a vadrucák egy kivételével elrepültek. Az ötmaradt vadruca nem élt és a lábán egy alumínium gyűrűt találtak „Mus. Zo. Helsinki, Finland, H. 4957” felirattal. Vajnav Árpád a szatmári városháza tisztviselője, a társaság egyik tagja, levelet írt Helsinkibe, ahonnan a finn-orosz háboru miatti zavaros postaforgalom következtében csak most kapott választ és ebből megállapítást nyert, hogy a vadruca Finnországnak abban a részében volt, amelyet most Szovjetország országhoz csatoltak. A vadruca tehát közel 2000 kilométeres utat tett meg Szatmárig.

— Megnemt a lelepzett betörő. Temesvár. Nagyremete községben Stoián Stefan korcmáros házában betörést kíséreltek meg. Mikor a tolvaj a ház kapujának reteszét feszegette, éppen járókelők haladtak feléje, mire a megrémült betörő elszaladt. A csendőrség kiderítette, hogy a tolvajlás kísérletet Daniel Petru faluheli gazda követte el. Amikor a hivatalos közegek felkeresték lakását, a gazda jiedtében megnemt és jelekkel tudott csak felelni. A hatósági orvos megvizsgálta Danielt és megállapította, hogy a póruljárt betörő anyjra megrémült a leleplezéstől, hogy jiedtében elvesztette a hangját. Daniel Petrut a temesvári Bega-sznanatóriumba szállították, ahol orvosi kezelésben részesül.

— Egyetlen nap 26 embert mart meg egy veszett kutya. Prahovából jelentik: Súlyos garázdálkodást végzett egy veszett kutya Campina városban. A veszett eb egyetlen napon nem kevesebb, mint huszonhat személyt mart meg, nagyobbára nőket és gyermekeket. A sebesülteket a prahovamegyei Pasteur-intézetbe szállították. Azon az udvaron, ahonnan a veszett kutya kiindult, még négy-öt kutya tartózkodott s most ezeket is kürtják.

— BETÖRÉS. Az elmúlt éjszaka folyamán betörők jártak Walet Gyuláné Porumbescu-ucca 13. szám alatti aradi lakosnő vendégjójében. A betörők ákulccsal nyitották fel a helyiségbe vezető ajtót és a vendégjóból közel 10 ezer lei értékű különböző holmit vittek magukkal.

— Gyógynövénygyűjtés Erdélyben. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet kezébe vette a gyógynövények gyűjtésének és értékesítésének kérdését is. Hogy a gyűjtőknek a legmagasabb árat fizethesse, még a tavasszal szerződésre lépett az akkor alakult román — német FLOMEROM bucaresti-i céggel s ezzel gyűjtőinek biztosította az értékesítést, magas áron való átvételt. A kezdeményezés — a szervezési év nehézségei dacára is, — a legszebb eredményre vezetett. Több mint egymillió lei juttatott azoknak a magyar asszonyoknak, öregeknek, gyermekeknek, akik nehezebb testi munkára nem alkalmasak s kenyerüket csak így kereshették meg. A gyógynövénygyűjtési idény vége felé közeledik. Szeptember 1-re a begyűjtött árut le kell szállítani. Akinek az EMGE-vel a gyűjtésre néve megállapodása volt, az aszerint, hogy melyikhez van közelebb, küldje be f. hó 25-ig megszáritott és becsomagolt kifogástalan minőségű árúját: Kolozsvárra, Dobokára, Sülemedre, Bonchidára, vagy Aradra. Ezek a gyűjtőraktárak veszik át Erdélyben az árut. Innen indul el Németországba a sok erdélyi mezőn, erdőn, legelőn, Isten áldékeként nőtt hékica, kamilla, kakukkiu kosbor, bodza és a többi s gurul helvette a drága német márká. Minden reményünk megvan rá, hogy jövőre tiszteres eredményt érünk el. Mert 1. Az idén széles néprétegek ismerkedtek meg a gyógynövénygyűjtés jelentőségével s a növényekkel magukkal. 2. Több munkakész áll majd rendelkezésre. 3. Idejében megindulhat a szervezési és gyűjtési munka. 4. Nagyobb pénzösszeg áll majd rendelkezésre a gyűjtés beindításánál.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAR:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedraiei 16.
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsesti 68

SPORT KÖZLÖNY

Türelmet és több bizalmat kér Marinescu Gabriel tábornok, a FRFA elnöke

A futballszevetségi elnök telhivása

Bucuresti. Gabriel Marinescu, az FRFA elnöke felhívást adott ki, amely a következőket tartalmazza:

„Az 1940—41. évi nemzeti bajnokság A) csoportjának beosztása körül anniviele híresztelés látott napvilágot, hogy okvetlenül szükséges a közvélemény tájékoztatása. A bonvodalmat azok okozták, akiknek nem volt elég türelmük és olyan verziókat hoztak forgalomba, amelyek fantáziájuk szüleményei és céljuk csupán az volt, hogy az FRFA vezetőségét diszkreditálják.

Valójában mi is történt? Két szövetségi tanácsulésen két javaslatot tettek az A) liga csoportbeosztására vonatkozóan és mielőtt a jegyzőkönyvek a szövetség elnöksége elé ke-

rülhetek volna, az érdekeltek megtöltötték vele a sportlapok hasábjait. Amidőn a jegyzőkönyvek hozzám érkeztek, a formulát 4 pontban megváltoztattam, ami az agitátorok számára kellemetlen meglepetés lehetett. A módosított beosztás nem tartalmaz igazságtalanságot: az FC Braila jöjjön hozzám és megmagyarázom, hogy beláthassa, mennyire támogattam, amidőn lehetőséget adtam számára a bekerülésre.

A felhívás további részében az FRFA elnöke egvütműködésre szólítja fel a sportoló tömegeket és több megértést, valamint bizalmat kér az azt megérdemlő szövetségi vezetők számára.

O Az FC Rapid vasárnap Turnu-Severinben játszott, ahol a CFR együttese ellen 3:1 (2:1) arányban győzött. Góllövők: Barátky, Florian, Bogdan, illetve Ludwig.

O A svéd uszóbajnokságok hőse Björn Borg volt, aki öt bajnokságot nyert. 100 m.-en 1 p. 01 mp.-el, 200 m.-en 2 perc 16,7 mp.-el, 400 m.-en 5 p. 02,8 mp.-el, 1500 m.-en 20 p. 35,8 mp.-el, 100 m.-es hátón 1 p. 12,1 mp.-el.

TEKESPORT

A jövő héten eljtek meg a sorsolást. Mint már megtartuk a tekekörzet az elmúlt hétfő esti ülésén kívánta megtartani az 1940. évi tekebajnokság A) csoportjának bajnoki sorsolását. A sorsolást azonban a körzet elnökének és ügyvezetőjének hivatalos elfoglaltsága miatt, továbbá két egyesületi képviselő meg nem jelenése miatt augusztus 25-ére, hétfő este 8 órára elhalasztották, mikor is tekintet nélkül az egyesületi képviselők megjelenésére, úgy az A, mint a B csoportban megtartják. Az egyesületek képviselői az ülésen határoznak a B csoport bajnokságának mikénti megrendezéséről is, tehát, hogy hatos, avagy tizenkettes csapatokkal folytatják-e le, továbbá hogy az új szabályok, avagy a régi módszer szerint vérvő farszólásznak-e.

Vezetért a bírói tanfolyam. A mintegy hat hét előtt megindult tekebírói tanfolyam az elmúlt hét csütörtökön nyert befejezést, mely alkalommal a tanfolyamon résztvevő tizennégy jelölt, szóbeli vizsgán tett tanuságot jó készütséggel. Utána farsasvacsora keretében ünnepelték a tanfolyam vezetőjét, Pascu Gheorghet, kit a bírójelöltek köszönetük kifejezésésképpen, egy értékes ezüst cigarettatárcával leplek meg.

A hétfői körzeti ülésen a körzet elnöksége a vizsgázottakat gyakorló bírákká nyilvánította és kiadta részükre a működési jogosítványt. A meginduló bajnoki mérkőzéseket tehát, már ezek a gyakorló bírók fogják vezetni, kik egyébként már a „Bronzember” vándorlói mérkőzések vezetése körül is elismerésméltóan tevékenykedtek. A további működésük során alakul majd ki a további klasszifikálásuk rendje, mely után hivatalos bírói igazolványokat nyerne.

A sikerrel vizsgázott gyakorló bírók névsora a következő: Albu Traian, Dobre Ioan, Gligorescu Pavel, Hanga Petru, Kiss Sándor, Nedici Iosif, Nuver József, Peja József, Polánszky József, Seps Sándor, Schauer Hugó, Stanila Ioan, Terbanca Romul és Tucudean Avacum.

A Gutenberg egyéni és hatos csapatversenye A nyomdászok tekecsapatszája, mint már mult héten is megirtuk első egyéni és hatos csapatversenyét rendezi meg szombat este és vasárnap, a Metalurgistul - Farkasveremben levő - versenypályáján. Az agilis nyomdászok első rendezésükkel már a legjobb benyomást kívánják kelteni és úgy az egyéni, mint a csapatversenyek győztesének és helyezetteinek értékes díszletekkel kedveskednek. A verseny szombaton este 8 órakor kezdődik és vasárnap este 8 órakor fejeződik be, mely után egy ismerkedési farsasvacsora keretében kívánják az eddigi megszerzett szimpátiát megerősíteni.

Az Inratirea is egyéni versenyt rendez szombaton és vasárnap a Nagy Béla-vendéglő versenypályáján, mely alkalommal a hét legjobb eredményt elért versenyző: értékes és praktikus díszletekkel jutalmazza. A verseny szombat este 8 órakor kezdődik és vasárnap este 9 órakor a rádóbásokkal zárul.

A vasárnapi barátságos mérkőzések során a Gutenberg két barátságos mérkőzés keretében találkozott az AAC bomba tekecsapattal, mely alkalommal a következő eredmények adódtak: AAC bomba—Gutenberg 186:125, majd Gutenberg—AAC bomba 150:105.

A Törekvés nyerte a Szent István serleget

Budapest. Hétfőn este fejezték be az Elektromos pályán a Szent István serlegmérkőzéseket, amelyeken hat csapat: a Gamma, Ujpest, WMFC, Kispest, Törekvés és Elektromos vettek részt és az előmérkőzések után 3 csapat került a döntőbe és pedig a Kispest, a Törekvés és az Elektromos. A döntő két utolsó mérkőzését szombaton, illetve hétfőn este bonvolították le és szombaton a Törekvés 2:1 arányban győzte le a Kispestet, hétfőn pedig a Törekvés 5:0 (2:0) arányú hatalmas győzelmet aratott az Elektromos felett és ezzel megnyerte a serleget. A mérkőzés után ünnepélyes keretek között osztották ki az 1939—40. évi bajnokság díjait és adták át a nyertesnek a Szent István kupát.

A döntőbe került három csapat végső sorrendje a következő:

1. Törekvés	2 2 - - 7 1 4
2. Kispest	2 1 - 1 4 4 2
3. Elektromos	2 - - 2 2 8 -

A finnek kéri az 1944. évi olimpiát

Berlin. A finn olimpiai bizottság kérést intézett a német olimpiai bizottsághoz, hogy mivel az 1940—41. évi olimpiát saját hibáján kívül nem tudta megrendezni, támogassa a német bizottság abban, hogy az 1944-ik évi olimpia rendezési jogát Finnország nyerje el. A német bizottság megígérte legteljesebb támogatását.

Magyar ügy kapából!

A magyar bajnokságban vasárnap már megindulnak a küzdelmek, az első forduló műsora a következő: Gamma—Ferencváros, Törekvés—SalBTC, DIMAVAG—WMFC, Elektromos—BSZKRT, Kispest—Szónok, Tokod—Ujpest, Szeged—Haladás.

A Venus csapata csütörtökön a „Loghin Kupa” győztesével, a Carmen csapatával játszik barátságos jellegű edzőmérkőzést. A Rapid vasárnap Constantán vendégszerepel, ahol a B) ligás AS Constantia csapatával méri össze az erejét.

Duce és Befa, a Sp. Studentesc két játékos és az egyesület között a héke helyreállt. A két labalístát a Sportul megbizsa az edzések vezetésével és így nemcsak két edzője lesz a csapatnak, de meg is erősödik a két játékos sorompóba lépésével.

O Magyarország csapata nyerte a három nemzet vízipóló tornáját. Kedden fejezték be Budapesten a három nemzet vízipóló-tornáját, amely a magyar válogatott csapat győzelmével végződött. Az olasz—német vízipóló-mérkőzés ugyanis 4:3 arányban az olaszok győzelmét hozta és így a nemzetek sorrendje a következő: 1. Magyarország 3 pont, 2. Olaszország 2 pont, 3. Németország 1 pont. A magyar A) és B) válogatottak egymás elleni mérkőzése 5:5 (4:2) arányban döntetlenül végződött.

Bünhullám Finnországban

Kielégítő Helsinki és Moszkva viszonya

Helsinkiből jelentik: Ritty finn miniszterelnök tegnap rádióbeszédet mondott, amely többek között a következőket tartalmazta:

— Nagy keleti szomszédunkkal viszonyunk szilárd. A békeszerződések végrehajtása folyik. Az Oroszországhoz csatlakozó szállat vasut munkálatait finn területen legközelebb fejezzük be, orosz területen a szovjet már befejezte. A petsamoi szovjet- és más konzulátusok felállítására is folyik. Nem tisztázódtak még egészen a Hangöre vonatkozó megállapodások, de meg kell említeni, hogy a szovjet a Hangöre megváltásának első részletét már kiegyenlítette.

A finn miniszterelnök beszéde további során megállapította, hogy a háboru befejezése óta Finnországban megnövekedett a bünözés, olyan bünözések érik egymást, amelyek eddig ismeretlenek voltak a finn nép életében. Maid felhívta hallgatóit, hogy minden finn vegye igénybe minden képességét, a felmerült nehézségek leküzdésére, hogy Finnország továbbra is megtarthassa önállóságát.

Rádióműsor

— Romániai hírszámítás. —

SZERDA, AUGUSZTUS 21.

Bucuresti rövidhullámú adó, 6.45: Reggen műsor. Rad'o Románia és Radio Bucuresti, 13: Időjelzés, kulturális híradó, 13.15: Népzene, 13.35: A „Mezey” együttes hangversenye 14: Hírek, 14.30: Hangverszenyekar. Hanglemezek 15: Közlemények. Radio Románia, 19.50: Hírek magyar nyelven.

Radio Románia és Rad'o Bucuresti, 20: Alex. Badauta előadása, 20.15: Művészlemez, Radio Románia, Radio Bucuresti és a rövidhullámú adó 20.40: Hírek, Nella Dumitru kisasszony operaáriákat énekel 21.35: Kamarazene, Közreműködik a Teodorescu négyes, 22: Hírek, sporthírek, 22.20: Hírek német, olasz francia és angol nyelven, 22.40: Take San Marina görög dalokat énekel, 22.55: Ion Fotino gordonkázik, zongorán kíséri Maria Fotino kisasszony, 22.15:—23.30: Könnyű zene, Hanglemezek.

Budapest I, 7.40: Ébresztő, Torna, 8: Hírek, Közlemények, Étrend, Hanglemezek 11: Hírek 11.20 és 11.45: Felolvasások, 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat, 13: Harangszó, Időjárásjelentés 13.10: Sallak Pál énekel 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés 14.30: Szalonzene, 15.30: Hírek, 16: Árfolyamhírek, 17.15: Mese, 17.45: Időjelzés, 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven, 18.15: Hanglemezek 19: Felolvasás Teleki Mihályról 19.30: Hegedűszámok 20: Külügyi negyedóra 20.25: Hírek magyar és román nyelven, 20.25: Szülőöldem, Előadás 20.50: A három Erkel, Rádióbránd, 22.40: Hírek, 23.10: Táncczene, 24: Hírek idegen nyelveken, 0.20: Hanglemezek, 1.05: Hírek.

Budapest II, 19.30: Mezőgazdasági félóra, 20.30: Cimbalomkettős, 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven, 21.25: Skóciai Szent Margit, Felolvasás, 21.50: A Székesfővárosi Tisztelőzenekar hangversenye, 22.35: Időjárásjelentés.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 22

Bucuresti rövidhullámú adó, 6.45: Reggeli műsor Radio Románia és Radio Bucuresti, 13: Időjelzés, kulturális híradó, 13.15: Vasile Julea zenekara játszik, 14: Hírek, 14.30: Rodica Bujor kisasszony énekel, zongorán kíséri Vasile Julea, 15: Közlemények.

Radio Románia, 19.50: Hírek magyar nyelven.

Radio Románia és Radio Bucuresti, 20: Időjelzés, majd Nic. Rosu előadása, 20.15: Gh. Badulescu román dalokat énekel, Radio Románia és Radio Bucuresti és a rövidhullámú adó, 20.20: Hírek, 21: Romantikus szimfónikus zene (hanglemezek), 22: Hírek, sporthírek, 22: Hírek német, olasz francia és angol nyelven, 22.40: Josef Prunner, Liszt zongorahangversenye 23:—23.35: Beethoven Kreutzer szonátája (hanglemezek).

Budapest I, 7.40: Ébresztő, Torna, 8: Hírek, Közlemények, Étrend, Hanglemezek 11: Hírek 11.20 és 11.45: Felolvasások, 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat, 13: Harangszó, Időjárásjelentés, 12.10: Hanglemezek 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés, 14.30: Cigányzene, 15.30: Hírek, 16: Árfolyamhírek, 17.15: Ruszin hallgatóknak, 17.45: Időjelzés, 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven, 18.15: Előadás 18.45: Az asszony és a muzsika, 19.15: Versek, 19.30: A rádió szalonzenekara, 20.15: Hírek magyar és román nyelven, 20.25: Szegény gyermekekért dolgozik az Egyesült Női Tábor, 20.50: Szép magyar novella, 21.15: Hangképek, 22.40: Hírek, 23.10: Cigányzene, 24: Hírek idegen nyelveken, 0.25: Hanglemezek, 1.05: Hírek.

Budapest II, 17.15:—17.45: Szórakoztató hanglemezek, 20.30: Dalárda, 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven, 21.25: Cigányzene, 22.15: Egy fehér és egy fekete színművész, Ditrói Mór előadása, 22.45: Időjárásjelentés

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Pénzügyminiszteri rendelkezés értelmében bizonyos esetekben a vásárló köteles gondoskodni a 2%-os illeték lerovásáról

Ilyen esetekben az illeték lefizetése készpénzben történik

A pénzügyminiszterium rendelkezése értelmében a szállításra kerülő árukhoz feltétlenül csatolni kell a 2 százalékos nemzetvédelmi bélyeggel ellátott számlát, vagy szállítási jegyzéket. Olyan esetekben, amikor a szállításra kerülő árukhoz nem csatolják a 2 százalékos bélyeggel ellátott számlát, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel az érdekeltek ellen, akiket az esedékes 2 százalékos illeték tiszteresének megfizetésére köteleznek, egyben pedig ezer leitől ötvézezer leig terjedő bírsággal sújtanak. Ezt a bírságot azonban csak olyan esetekben vetik ki, ha nyilvánvaló rosszhiszeműsége állapítanak meg és, amikor megállapítást nyer, hogy rendszeresen nem mellékelnek a szállításra kerülő áruhoz 2 százalékos bélyeggel ellátott számlát, vagy szállítási jegyzéket. Kivételt képeznek a fenti kötelezettségek alól azon esetek, amikor a 2 százalékos illeték alól mentesített árukat szállítanak, vagy pedig a szállítmány közintézmények számára történik. Ugyancsak kivételt képez az az eset is, amikor a gyárból a saját eladási raktárába szállítják az árut, vagyis az áru tulajdonában változás nem áll be. Ezekben az esetekben is azonban mellékelni kell a szállítmányokhoz szállítási jegyzéket, vagy az úgynevezett pro forma számlákat, amelyeken feltüntetik, hogy a vonatkozó szállítmányok mentesek a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték lerovásának kötelezettsége alól.

A rendkívüli nemzetvédelmi illetékről szóló törvény 21. szakaszát augusztus 10-ikén kibővítették, még pedig olyképpen, hogy nem mentesül a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték alól a só, a cukor, bármilyen zsiradék és a tűzifa olyan esetekben, amikor ezeket az árucikkeket olyan iparvállalatok vagy műhelyek vásárolják, amelyek azokat nyersanyagként, mellékanyagokként, vagy pedig ipari fűtőanyagként hasz-

nálják. Tekintettel arra, hogy ezekben az esetekben az eladó nehezen állapíthatja meg, hogy a fenti árucikkeket az érdekeltek milyen célra vásárolják ezen áruk eladása esetén nem kötelesek a fizetési jegyzékre 2 százalékos bélyeggel ragasztani. Ellenben a fenti árucikkeket után esedékes 2 százalékos illetéket a vevő iparvállalatok kötelesek tizenöt naponként készpénzben a pénzügyigazgatóságokhoz befizetni. Így tehát mindazok az iparvállalatok és műhelyek, amelyek só, cukrot, zsiradékokat és tűzifát azzal a céllal vásárolják, hogy azokat nyersanyagként, illetve ipari fűtőanyagként használják fel kötelesek forgalmi adókönyvükbe bevezetni ezeket a vásárolt nyersanyagokat a vásárlás napjának, az áru értékeinek, valamint a kereskedő nevének feltüntetésével, akitől a nyersanyagot vásárolták. Ilyen üzemek például a zsirós-zsoda gyárak, a kenyér-gyárak, pék-műhelyek, csokoládégyárak, cukorgyárak, cukrászdák, szappangyárak, glücingyárak, kozmetikai cikkek gyárak, stb. Ezek a vállalatok minden 15 napon kötelesek két példányban kimutatást készíteni a fent említett és általuk vásárolt nyersanyagokról, minden tétellel külön feltüntetésével. Minden egyes tétel esetében külön kerül kiszámításra a 2 százalékos nemzetvédelmi bélyeg, az érvényben levő szabályok alapján, vagyis a végső számlázási összeg után és az összegek felfelé való kerekítésével. Ezeket a kimutatásokat minden hó 15-én és 30-án kell bemutatni a pénzügyigazgatóságnak, ahol a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket ezek után készpénzben fizetik ki. Mindazokat, akik a fenti rendelkezésekhez nem alkalmazkodnak, az illeték tiszteresének megfizetésére kötelezik és ezenkívül 500 leitől 50 ezer leig terjedő bírsággal sújtják.

Szeptember 15-től kezdve sorszámmal kell ellátni a kereskedelmi vállalatok levelezését

A módosított kereskedelmi törvény intézkedései

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában már jelentettük, hogy az 1938. évi kereskedelmi törvénykönyvet módosították és a módosított törvénykönyv szeptember 15-ikén lép életbe. A lényegesebb módosítások a következők:

Az új törvénykönyv a váltókat és csekkeket az objektív kereskedelmi tények között szerepelteti tekintettel arra, hogy a törvényhozó véleménye szerint az objektív kereskedelmi tényeket a kereskedelmi törvénynek kell szabályoznia, még abban az esetben is, ha a felek közül egyik sem kereskedő.

Az új törvény kiterjeszti a kereskedelem fizetéséhez kötött feltételeket és leszögezi, hogy kereskedő csak az lehet, aki a polgári törvénykönyv értelmében is alkalmas erre.

Rendkívül érdekes intézkedése a módosított kereskedelmi törvénynek, hogy a jövőben a másolókönyv nem tartozik a kötelező üzleti könyvek közé. Ezzel szemben a törvény kimondja azt a kötelezettséget, hogy a kereskedő által elküldött levelek és okmányok másolatait elküldésük sorrendjében sorszámmal kell ellátni és ezeket ebben a sorrendben meg kell őrizni. Másrészt a kötelező üzleti könyveket, a levelezést, a kereskedelmi okmányokat, valamint a másolatokat öt éven át meg kell őrizni.

Tisztességtelen verseny esetén a jövőben nemcsak a közvetlenül károsultak, hanem a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a jogi személyiséggel rendelkező kereskedelmi érdekképviseletek is kártérítési joggal élhetnek.

A magyar-orosz kereskedelmi tárgyalások részletei

A Neue Zürcher Zeitung budapesti tudósítója azt jelenti, hogy az a kereskedelmi bizottság, amely jelenleg Nickl Alfréd meghatalmazott miniszter vezetése alatt Moszkvában tárgyal, főképpen az átmenő forgalom kérdéseit tárgyalja. Arról van szó, hogy Magyarország tengerentúli kereskedelmének egy részét via Vladivosztozk és Szibéria akaria behozni. Magyar szállítási vállalatok már érdeklődtek is azért, mibe kerül a Szibérián át való szállítás, hogy e kiadási tételek alapján ennek az átmenő forgalomnak rentabilitását kiszámíthassák. Tekintettel arra, hogy Magyarország és a Szovjetunió között most közvetlen határ van, a szállítás megszakitás nélkül történhetné Vladivosztozkból a magyar határig. Mivel azonban a Szovjetunió nem lépett be a berni tarifa-egyezmény államai közé, szabad keze van abban a tekintetben, hogy miképpen állapíthatja meg fuvardíj-tételeit. Ez a fuvardíj-szabás — mint a Neue Zürcher Zeitung jelenti, — meglehetősen magas. A legalacsonyabb tarifájú tömegcikk szállítási költsége Vladivosztoktól a magyar határig 90 fillérbe kerül. A nyersgumi kilogrammjának szállítási költsége ugyanezen a vonalon és

ugyanerre a távolságra már például 2 pengő 40 fillér lenne. Ezekhez a díjtételekhez még további költségek is járulnak és a szállítás lebonyolításának még egyéb nehézségei is vannak. Így például számításba kell venni, hogy úgy Vladivosztozkban, mint a magyar határon a küldeményt át kell rakni. Az a kérdés, hogy ezek a szállítmányok Németországon át jutnának-e Magyarországra, avagy közvetlenül Oroszországból a magyar határra, nem jelentős. E kérdés megoldásánál egyetlen döntő tényező csak az, vajon a Szovjetunió hajlandó-e majd a szállítási díjtételeit gazdaságilag elviselhető mértékre csökkenteni.

A szeszgyárak a befejezéshez közeledő kampanyban 20—25 százalékkal kevesebbet termeltek, mint tavaly. A szeszgyárak ennek a ténynek magyarázatát elsősorban abban a tényben lelnek fel, hogy noha tavalytól a termelési költségek 60—70 százalékkal emelkedtek, a Monopol még ma is a tavalyi összességű megállapított árakon veszi át a gyárak termelését. A szeszgyárak most mozgalmat indítottak ezeknek az átvételi áraknak a felülvizsgálása érdekében. A szakminiszteriumokhoz, valamint a Szeszmonopol vezérigazgatóságához emlékiratot juttattak el és ebben tárgyalóbizottság kiküldését kérték az új átvételi árak megállapítására. A gyárak az átvételi áraknak legalább 50 százalékos emelést fojtják kérn.

A 2 százalékos nemzetvédelmi illeték elleni száz lelen aluli kihágások azonnal kifizetendők

A pénzügyminiszterium rendelkezést adott ki, amelynek értelmében a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték elleni kihágások esetében, ha a le nem rótt nemzetvédelmi bélyeg összege a 100 leit nem haladja meg, a bírságot azonnal ki kell fizetni. Ez a bírság a le nem rótt illeték tiszteresese. A kifizetés olyképpen történik, hogy a kihágásról jegyzőkönyvet vesznek fel és erre ragasztják rá az illeték összegének, valamint ennek tiszteresének megfelelő 2 százalékos bélyeg. Ezeket a jegyzőkönyveket a pénzügyigazgatóságokon őrzik meg és csak abban az esetben továbbítják a pénzügyminisztériumba, ha az érdekeltek nem alkalmazkodnának a fenti rendelkezésben előírt eljáráshoz.

A vasútigazgatóság rendelkezése a tengeri és rozs szállítási díjszabásáról. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatóság tegnap rendelete adott ki, amelyben közölte, hogy miután a tengeri kivitele június 9-e óta a rozs kivételé pedig június 14-ike óta tilos, olyan esetekben is, amikor ezeket az árukat kikötővárosokba küldik, a belföldi díjszabást alkalmazzák.

Visszaesik a fűrészfűrészlel. A most közzétett kimutatás szerint az ország fűrészfűrészlele június hónapban 37.988 tonna volt 1939. júniusának 93.983 tonnájával szemben. Ez a nagyarányú visszaesés a Földközi-tengeren uralkodó szállítási nehézségeknél tudható be.

Megelégedést keltett Bulgáriában a németek közötti gazdasági egyezmény. Szófia, Bolgár gazdasági körökben nagy megelégedést keltett az új német-bolgár gazdasági egyezmény, amelynek értelmében Bulgária másfélmilliárd leva értékű árut szállít Németországnak, Bulgária gazdasági termékeit Németországtól megkapja a szükséges gépeket és más anyagokat ipara számára. Az egyezmény újabb bizonyította Németország és Bulgária barátságos kapcsolatát.

A falusi pék és a kötelező árkimutatás. Munkács, gyimesbükkői (Csikmegye) péket az ellenőrző hatósági közegek 25 ezer lei pénzbírsággal sújtották, mivel a pék nem készítette el és nem terjesztette be illetékes helyre az árkimutatást. Terhére rótták Munkács azt is, hogy az ellenőrző szervek előtt nem tudták kellő igazoló iratot felmutatni adójára vonatkozólag. A nék fellebbezés: jelentette be a csikszereclai törvényszékhez, mely a büntetést 5936 leire mérsékelte, egyben kimondta, hogy falusi pék nem köteles árkimutatást mutatása miatt bemutatni és csak adójátainak fel nem mutatása miatt bírságható meg jelen esetben. A kincstár nem nyugodott bele a törvényszéki ítéletbe, hanem a marosvásárhelyi ítéletábrához fellebbezett. A tábla most helybenhagyta a törvényszék ítéletét, amely így jogerős.

A közlekedésügyi miniszteriumhoz továbbította a helytartóság a temesvári tűzifakereskedők emlékiratát a vasárnapi kirakodás ügyében. Beszámoltunk arról, hogy a kereskedőket, elsősorban pedig a tűzifakereskedőket rendkívül súlyosan érinti a vasútnak az az új rendelkezése, amellyel az állomásra érkező áru vasárnap és ünnepnapon fekbérmertenséggel megszüntetése és kötelezte a kereskedőket, hogy az árut, akár késő este is kirakják. Intézkedését a vasút azzal indokolta, hogy ilyen módon akar véget vetni a jelenlegi vagonhiány idején annak, hogy egyes vagonok napokig megrakodva vesztogeljenek az állomásokon. A rendelkezéssel kapcsolatosan a temesvári temesvári kereskedelmi testületnek szövevényének a tűzifakereskedő csoportja emlékiratot nyújtott át a helytartóságnak és abban rámutatott arra, hogy ünnepnapon a tűzifakereskedőknek nem áll rendelkezésre a kirakodáshoz szükséges munkaerő, másrészt a vasút intézkedése ellenléte is áll a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény előírásával. A temesvári tűzifakereskedők nagyobb költsége jelent meg a napokban a helytartóságon és a királyi helytartó közbenjárását kérte annak érdekében, hogy a vasút törvényellenes és a kereskedelmi károsító rendelkezését megváltoztassák. Clupe Gheorghiu dr. főbírók közölte válaszában, hogy a tűzifakereskedők emlékiratát a közlekedésügyi miniszteriumhoz továbbították jogorvoslat céljából.

A szabadfoglalkozásuk pénzilegi amnesztiája. A pénzügyminiszter külön felhívja azoknak az adózóknak a figyelmét, akik szabadfoglalkozásuk gyakorlatából származó jövedelmekkel kapcsolatban (mint amilyenek irodalmi, művészi, tudományos és tanügyi munkásság, nem kereskedelmi jellegű és hasznosító tevékenység) amnesztiában kívánnak részesülni, hogy legkésőbb 1940. szeptember 30-ig adják be az első irrt vallomást az illetékes pénzügyigazgatóságnál. Az 1940—41. évi adókvetési jegyzőkönyvük közlésétől számított 45 nap alatt tartoznak kifizetni az erre az évre kivetett adó után a 25 százalékos amnesztiát kvótát. Az alkalmi jövedelmek, valamint az olyan jövedelmek után, amelyeknek adóját visszatartás és bentelés után hajták be, ugyanebben a határidőben kell beadni az amnesztiát a vallomást és az 1939—40. évre kivetett adó után kell kifizetni a 25 százalékos amnesztiát kvótát. Mindazok az adózók, akik a rendelkezésnek eleget tesznek mentesülnek az esedékes bírságok alól és az 1940. április 1. előtti időkre nézve mindenféle adóellenőrzés és felülvizsgálat alól.

Legújabb jelentéseink:

USA hadihajók váltják le Kanadában a brit hajóhadat

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök távbeszélőn közölte a hadi- és tengerészeti minisztériummal, hogy a jövő hét csütörtökjén óhajtja kinevezni az USA részéről a tagokat, az USA és Kanada közötti vegyes védelmi tanácsba és ezért e célból az összes előkészületeket tegyék meg.

Washingtonból jelentik: Az USA és Kanada között létrejött megállapodás értelmében rövidesen USA hadihajók érkeznek a Kanadai partok védelmére és ugyanakkor az ott levő angol hajókat elküldik Angliába. Ezzel a ténykedéssel tulajdonképpen Amerika segítségét nyújtott Angliának mert jogi szempontból is megoldotta azt a vállalt kötelezettséget, hogy a kilátásba helyezett angol támaszpontok átengedése fejében hajóegységeket küld Angliának.

ben rövidesen USA hadihajók érkeznek a Kanadai partok védelmére és ugyanakkor az ott levő angol hajókat elküldik Angliába. Ezzel a ténykedéssel tulajdonképpen Amerika segítségét nyújtott Angliának mert jogi szempontból is megoldotta azt a vállalt kötelezettséget, hogy a kilátásba helyezett angol támaszpontok átengedése fejében hajóegységeket küld Angliának.

Tíz leinél kisebb értékű vásárlások után nem kell 1 leies illetéket fizetni

Bucuresti. A pénzügyminiszter a kicsiben fogvaszó közönség érdekeinek szemellett tartásával az 1 leies illeték megfizetése alól mindama élelmiszerüzletekben, kimerésekben, kicsinybeni áruk eladásával foglalkozó

üzletekben eladott árukat felmentette, melyek vételára nem haladja meg a 10 leit. Nem esnek a kivétel alá a szeszes italok, melyek fogyasztása után tekintet nélkül azok árára, meg kell fizetni ezt az 1 leies illetéket.

Amerikában pilótákat toboroznak az angol hadsereg számára (?)

Newyorkból jelentik: Olyan hírek terjedtek el Newyorkban, hogy az USA több nagyvárosában, így Washingtonban, San-Franciscóban, Chicágóban és Los Angelesben önkéntes pilótákat toboroznak az angol hadsereg

számára. Ugy tervezik a pilótákat toborzó amerikai angol ügynökségek, hogy hetenként 250 amerikai pilótát küldenek Kanadába, hogy onnan azokat Angliába szállítsák tovább.

Brit-Szomaliban örömjongással fogadták a benszülöttek az olasz csapatokat

Arghesa. A volt Angol-Szomaliból jelentik, hogy a lakosság és a benszülöttek valóságos örömjongással fogadták a bevonuló olaszokat. Irhassam szultán rendeletére mindennütt egyházi ünnepeket tartottak, melyek során Allah áldását kérték az olasz csapatokra, melyek megszabadították őket az angol kizsákmányolástól.

Rómából jelentik: Az olasz légvédelmi mi-

nisztérium érdekes adatokat közöl arról, hogy Angol-Szomalinak az olaszok által történt elfoglalásánál milyen átütően fontos és elhatározó szerepet játszott az olasz léghaderő. Az olasz léghaderő állandóan a szárazföldi hadsereg előtt haladt és a visszavonuló angolok csapategységeit zavarta, támadta és soraikban igen nagy pusztítást végzett. Az arab kikötőig terjedt az olasz légi erők működésé-

hatósugara, de ugyanakkor súlyosan bombázták azokat a kikötőket is, ahol az angolok beakarták hajózni csapataikat és csak pusztá életüket tudták megmenteni, azonban a hadianvazgot mind ott kellett hagyniok.

Német repülő-támadás angol hajókaraván ellen

London. (Rador.). A Reuter-iroda közli az angol hivatalos hadijelentést, amely a következő: Stuka-gyártmányú repülőgépek a norvég partok közelében felfedeztek két ellenséges hajókaravánt. A hajók egyikét telitalálat érte. Ugyancsak Stuka-gyártmányú repülőgépek bombatámadást intéztek Haugensundtól északra lévő kőolajraktárak ellen. Valamennyi repülőgép visszatért állomáshelyére.

Az angol légvédelmi minisztérium jelentik, hogy azt az ellenséges repülőgépet, amely kedd reggel Suffolk közelében támadást halott végre, angol vadászgépek a tenger felett lelőtték.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

BASEL. Az Elzász és Svájc közötti határ Baselnél megnyílt Számos, eddig Elzászban élt svájci mezőgazda hazatért, viszont Svájcban lakó németek és elzásziak átköltöztek Elzászba.

RÓMA. A DNB Jelenti: XII. Pius pápa kedden k'hallgatáson fogadta Roosevelt rendkívüli megbízottját Myron Taylort.

SZÓFIA. Bagranoff népművelésügyi miniszter elnökletével nagyvárnyu ankétot tartanak Szófiában a mezőgazdaság képviselőinek részvételével a bolgár mezőgazdaság újításteremtésére. A tanácskozások 10 napon át tartanak és azokon 100 javaslatot és törvénytervezetet tárgyalnak meg.

BRÜSSZEL. A bíróalmi főbiztos elrendelte a belgiumi németység kártalanítását ama veszteségek miatt, melyeket a háború alatt elszenvedett.

ATHÉN. A DNB közli, hogy Metaxas görög miniszterelnök látogatást tett a német tengerészeti körházban, ahol meglátogatta a Helle cirkáló elsüllyesztése alkalmából megsebesült tengerészeket.

London. A Daily Telegraph jelentése szerint az angol kormány törvényjavaslatot készít elő, amely a katonai korhatár felemeléséről intézkedik. Eddig a katonai korhatár 41 év volt.

APRÓHIRDETÉSEK

A 89094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket utólagosan is lehet fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Intelligens urinő bármilyen állást keres. Válaszokat „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kér. 3915

ALKALMAZÁST NYER

Egy manikűr-főiskolászony felvétetik. Cim a kiadóban. 3925

Négyszáz éves kisleány mellé keresek megbízható, gyakoriattal rendelkező német kisasszonyt. Bonboneria „Mignon”. Str. Eminescu 1. 3924

Fiatall boltiszolga, vagy idősebb kifizető felvétetik. Löwinger kötöttáru üzlet. 3905

Fiatall fűszeresség magas fizetéssel azonnal felvétetik. Kohn fűszerüzlet. Str. Cloșca-sarok. 3822

Perfekt szakácsnő uriházhhoz felvétetik azonnalra. Cim a kiadóban.

LAKÁS

Butorozott, tágas szobát földszinten, központban keresek. Telefon 1674. 3917

Kétszobás lakás mellékhelyiséggel szept. 1-re kiadó. Str. Crisan 3. 3841

Földszintes

4 szobás lakás azonnalra, vagy szeptember-októberre olcsón kiadó, Str. Ecet. Teodoriu 3. 3903

VÉTEL. ELADÁS

Tűzfűtő és szerszámjának alkalmas anyagok és rönkök eladók. Cim a kiadóhivatalban. 3919

Kézi szövőszéket, lehetőleg duplaszálúest keresek. Uránia-mozi büfé. 3921

Fehér porcellán falmosdó eladó. Cim a kiadóban. 3922

Kombinált bútort, polturost, darabonként is megvételre keresek. Cimeket ár-megjelöléssel a kiadóba kérek.

Zongora, Stingl gyártmány. olcsón eladó. Tempo, Fischer Eliz-palota. — Zalogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, töleget nyújtunk.

Valódi Purgly-dinnyét

és Iriss jó gyümölcsöt

Wagnernénál

vehet. Minorita templommal szemben

Rendkívül olcsón eladók nőruhák, fekete kabát, bútorok, háztartási cikkek. Cim a kiadóban.

Fürdőkád, kifogástalan állapotban olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3916

Bruck, Nasch, vagy

Chevrolet kocsi

kitűnő állapotban, ha maximum 20 ezer kilométert futott, **megvételre**

keresek. Cimeket: „kifogástalan” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3896

ÜZLET

Főtér legjobb helyén kisebb üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 3918

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. HÁZAK, TELKEK, FÖLDEK SZÖLLÖK. HATSZEK ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul Carol 46 (Lakás a gyantott) Telefon: 26-95. 1505

KÜLÖNFELEK

Str. Muresianu 3, alatt kétemeletes raktár és kisebb üzlethelyiség azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 3920

Leglorgalmasabb ponton négyszobás, világos, elsőemeleti helyiség irodának műteremnek, clubnak, stb. szeptember 1-től kiadó. Cim a kiadóban. 3809

Irógépek, National-kasszák javítását különösen vállaljuk, Erika írógépszaküzlet. Str. Alexandri 5. tel. 13-93 3504

Olcsó bevásárlási alkalom a TEMPO bizományi üzletben

Fischer Eliz-palota.

Mahagóni ebédlő 7500, modern háló 8500 lejtől, íróasztalok 1200, porszívó 2500, zöld vasgép éjjeliszekrényre, le 1400, zongoraszék nádülésrel 160, állótűkör 1400, ágyszodronybetéttel 500, festett ágyszekrény 800, előszobafal 800, rézágyszék és sodrony és matrac 4800, fehér porcellán mosdókészlet vásállvánnyal 650 iskolai gyermekpad 600, sport-gyermek-kocsi 2200, 4 drb. kárpitozott szék 580, állófogas 900 le.

Zalogkölcsonöket közvetítünk a temesvári zalogházba, elintézésig előleg adunk. Zalogcéduláját megvásároljuk.